

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus
2016 m. lapkričio 3 d.
įsakymu Nr. 1V-1172

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIU REGULIAVIMO TARNYBA
Asignavimų valdytojo kodas 1214 42211

2017–2019-ŲJŲ METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I. MISIJA IR STRATEGINIAI POKYČIAI

MISIJA

Užtikrinti kiekvienam Lietuvos gyventojui technologiškai pažangiu, kokybišku, saugiu, įperkamu informaciniu ir ryšiu technologijų (IRT) ir pašto paslaugų pasirinkimo įvairovę, bei veiksmingą konkurenciją elektroniniu ryšiu, pašto ir geležinkelio transporto sektoriuose.

VEIKLOS PRIORITETAI

Svarbiausi Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) tikslai, įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) ir Lietuvos Respublikos pašto įstatymo (toliau – Pašto įstatymas) nuostatas: užtikrinti salygas, reikalingas veiksmingai konkurencijai elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose; užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų gavėjų ir pašto paslaugos naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą; užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą; skatinti veiksminges ilgalaikes investicijas ir naujovių diegimą; pagal kompetenciją užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje naudojama aparatūra ir įrenginiai bei radijo ryšio įrenginiai ir galiniai įrenginiai atitiktų galiojančius reikalavimus: būtų saugūs jų naudotojams, efektyviai naudotų radijo dažnių spektrą ir atitiktų nustatytais elektromagnetinio suderinamumo reikalavimus.

2017 m. numatomi šie Tarnybos veiklos prioritetai:

I. Elektroninių ryšių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų gavėjų, pašto paslaugos, radijo ryšio ir galinių įrenginių naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga

2017 m. Tarnyba toliau sieks, kad elektroninių ryšių paslaugų gavėjai, išskaitant vartotojus, turėtų galimybę palankiomis sąlygomis naudotis technologiškai pažangiomis ir jų poreikius atitinkančiomis elektroninių ryšių paslaugomis, o radijo ryšio ir galinių įrenginių naudotojai naudotuši kokybiškais, saugos ir kitus reikalavimus atitinkančiais radijo ryšio ir galiniai įrenginiai.

Tarnyba toliau vykdys belaidžio interneto prieigos paslaugų kokybės rodiklių stebėseną, kaip to reikalauja Europos Sajungos (toliau – ES) direktyvos ir kiti teisés aktai, taip pat informuos visuomenę apie atliktų matavimų rezultatus. Naudojant Tarnybos turimą įrangą, bus atliekami kontroliniai matavimai, kad būtų galima palyginti elektroninių ryšių paslaugų teikėjų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, UAB „Bitė Lietuva“, AB „Omnitel“ ir UAB „Tele2“ siūlomas paslaugas realiomis sąlygomis. 2017–2019 m. pagrindinis dėmesys bus skiriamas duomenų perdavimo spartos matavimams judant, kai matavimai atliekami važiuojant miestų gatvėmis ir keliais. Taip tikimasi atskleisti paslaugų kokybės rodiklių pokyčius priklausomai nuo elektroninių ryšių paslaugų teikėjų naujai diegiamų ryšio technologijų, teikiamų paslaugų aprėpties, elektroninių ryšių paslaugų gavėjų buvimo vietas ir jų judrumo.

2016 m. balandžio 30 d. pradėtas taikyti 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga, kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universalijų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sajungoje¹ (toliau – Reglamentas Nr. 2015/2120). Tarnyba, atsižvelgdama į Reglamento Nr. 2015/2120 nuostatas dėl tinklų neutralumo, 2017–2019 m. planuoja įdiegti naujus ir patobulinti esamus įrankius, skirtus įvertinti, ar interneto prieigos paslaugų teikėjai neapribuja elektroninių ryšių paslaugų gavėjams interneto prieigos paslaugų priklausomai nuo to, kokiam interneto turiniui gauti jos naudojamos.

Įgyvendinant Reglamento Nr. 2015/2120 nuostatas, nuo 2016 m. balandžio 30 d. iki 2017 m. birželio 15 d. visoje ES įsigaliojo pereinamasis tarptautinio tarptinklinio ryšio kainų laikotarpis. Nuo

¹ OL 2015 L 310, p. 1

2016 m. balandžio 30 d. tarptautinio tarptinklinio ryšio kainos ES, palyginti su iki tol taikytomis kainomis, sumažėjo iki 4 kartų, o nuo 2017 m. birželio 15 d. vartotojai visoje ES galės naudotis telefono skambučių, SMS ir duomenų perdavimo paslaugomis tokiomis kainomis, kokios taikomos jų nacionalinėje rinkoje. Tam, kad būtų pasiekti šie Reglamento Nr. 2015/2120 tikslai, 2016 m. Europos Komisija (toliau – EK) turi peržiūrėti didmenines tarptautinio tarptinklinio judriojo ryšio paslaugų kainas, kurios skirtą valstybių operatoriai atsiskaito tarpusavyje, ir priimti operatoriams bei vartotojams skirtas sąžiningo naudojimosi taisykles, kurios apsaugotų nuo piktnaudžiavimo šiomis paslaugomis. Tarnybos atstovai aktyviai dalyvaus užtikrinant Reglamento Nr. 2015/2120 nuostatų įgyvendinimą Lietuvoje, ypač siekiant sklandaus didmeninių tarptautinio tarptinklinio judriojo ryšio paslaugų kainų reglamentavimo. Didmeninės tarptautinio tarptinklinio judriojo ryšio paslaugų kainos ir objektyvūs, pagrįsti, tinkami metodai joms nustatyti – esminis veiksnys Reglamento Nr. 2015/2120 tikslams pasiekti, atsižvelgiant į nacionalinius rinkos ypatumus. Tarnybos atstovai taip pat aktyviai dalyvaus sprendžiant praktines Reglamento Nr. 2015/2120 taikymo problemas, kai reikia operatyviai reaguoti į šalies operatorių veiksmus ir ketinimus rinkoje.

2014 m. vasario 26 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/30/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu sudeinamumu, sudeinimo² (toliau – Direktyva 2014/30/ES) bei 2014 m. balandžio 16 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radio įrenginių tiekimu rinkai, sudeinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB³ (toliau – Direktyva 2014/53/ES). Tarnyba, atsižvelgdama į šių direktivų nuostatas, 2016 m. parengė ir patvirtino naujus dokumentus – Elektromagnetinio sudeinamumo techninį reglamentą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2016 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-427 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-1328 „Dėl Elektromagnetinio sudeinamumo techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“, ir Radijo ryšio įrenginių techninį reglamentą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2016 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-670 „Dėl Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento patvirtinimo“, kuriuose nustatyti nauji reikalavimai ekonominės veiklos vykdymojams, įrenginių atitinkties vertinimo procedūroms bei dokumentams, įrenginių ženkliniui, notifikuojančioms ir notifikuotosioms įstaigoms.

Įgyvendindama naujuosius techninius reglamentus, Tarnyba 2017 m. stiprins radijo ryšio ir kitų įrenginių rinkos priežiūrą, kad Lietuvos Respublikoje būtų naudojami tik kokybiški, ES reikalavimus atitinkantys įrenginiai: tikrins įrenginių atitinktį ES nustatytiems techniniams reikalavimams, kels Tarnybos darbuotojų techninę kvalifikaciją, skatindama juos dalyvauti ES rinkos priežiūros įrankio – bendrosios rinkos priežiūros informacijos archyvavimo ir informacijos mainų sistemos ICSMS naujos versijos mokymuose, įsigys naujos techninės įrangos, pradės taikyti naujus radijo ryšio įrenginių bei elektrinių ir elektroninių aparatu atitinkties esminiamis Direktyvų 2014/30/ES ir 2014/53/ES reikalavimams bandymų metodus.

Svarbiausia Tarnybos pašto paslaugos reguliavimo sritimi 2017–2019 m. toliau išliks pašto paslaugos naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga. Ši veikla apima pašto paslaugos, išskaitant universaliosios pašto paslaugos, teikimo priežiūrą: naudotojų konsultavimą ir skundų nagrinėjimą, pašto paslaugos teikėjų konsultavimą, universaliosios pašto paslaugos teikimo sąlygų laikymosi priežiūrą ir kt. 2017–2019 m. taip pat bus siekiama skatinti skaidrią ir efektyvią konkurenciją pašto paslaugos rinkoje, pašto paslaugos teikėjams užtikrinant galimybę skaidriomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis AB Lietuvos pašto valdomu pašto tinklu.

2017 m. ir toliau didelis Tarnybos dėmesys bus skiriamas AB Lietuvos pašto visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje teikiamos universaliosios pašto paslaugos kokybės priežiūrai, universaliosios pašto paslaugos tarifų pagrystumo analizei, AB Lietuvos pašto taikomai sąnaudų apskaitos sistemai ir kitiems universaliosios pašto paslaugos teikimo aspektams. Atsižvelgiant į EK 2016 m. gegužės 25 d. paskelbtą pasiūlymo dėl Reglamento dėl tarpvalstybinių pašto siuntinių pristatymo paslaugų tikslus

² OL 2014 L 96, p. 79

³ OL 2014 L 153, p. 62

ir uždavinius, keliamus nacionalinėms reguliavimo institucijoms, 2017 m. bus įgyvendinamos priemonės kokybiškoms, skaidrioms pašto siuntinių pristatymo paslaugoms vykti.

Įgyvendindama nuo 2016 m. liepos 1 d. taikomo 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB⁴, (toliau – eIDAS reglamentas) nuostatas, Tarnyba 2017 m. vykdys patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimojo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, funkcijas, tobulins šiai veiklai vykdyti reikalingas skaitmenines priemones, stiprins vartotojų informavimą. Patikimumo užtikrinimo paslaugomis nuo 2016 m. liepos 1 d. vadinosmos elektroninio parašo, elektroninio spaudo, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų sudarymo, laiko žymų sudarymo, elektroninio parašo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ilgalaikės apsaugos, elektroninio registruoto pristatymo paslaugos ir kitos paslaugos, apibrėžtos eIDAS reglamente, kuris pakeis iki šiol galiojusį elektroninio parašo teisinį reguliavimą. Iki 2016 m. liepos 1 d. patikimajame sąraše buvo skelbiama informacija apie kvalifikuotus sertifikatus sudarančius sertifikavimo paslaugų teikėjus ir laiko žymų, skirtų kvalifikuotam elektroniniui parašui, formavimo paslaugų teikėjus ir jų teikiamas paslaugas. eIDAS reglamento patikimojo sąrašo apimtis išplečiama. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba 2017 m. numato atligli Nacionalinio patikimumo užtikrinimo paslaugų sąrašo (TSL) (angl. *Trusted Services List*) tvarkymo programinės priemonės funkcionalumo praplėtimo darbus.

II. Elektroninių ryšių tinklų ir jais teikiamų paslaugų saugumo užtikrinimas bei kibernetinių ir saugumo incidentų prevencija

Tarnyba 2017 m. toliau vykdys tēstinę kibernetinių ir saugumo incidentų (toliau kartu – incidentai) prevenciją, įgyvendindama nacionalinio elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinio CERT (angl. *Computer Emergency Response Team*) (toliau – CERT-LT) veiklą: užtikrindama viešujų ryšių tinklų, viešujų elektroninių ryšių paslaugų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų saugumą ir vientisumą, užkirsdamas kelią incidentams plisti, mažindama viešujų ryšių tinklų, viešujų elektroninių ryšių paslaugų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų, viešujų elektroninių ryšių paslaugų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų gavėjų dėl incidentų patiriamos žalos atsiradimo riziką ir kt.

IRT srityje populiarėjant debesų kompiuterijos konцепcijai, kurią pasitelkiant kuriama ir teikiama vis daugiau pažangių elektroninės informacijos prieglobos paslaugų (pvz., interneto svetainių priegloba, informacijos saugojimas virtualiosose duomenų saugyklose, virtualiosios dokumentų valdymo sistemos), šių paslaugų saugumas tampa vienu opiausiu kibernetinio saugumo klausimui. Tarnyba 2017 m. interneto svetainėje www.esaugumas.lt ir toliau informuos paslaugų naudotojus apie debesų kompiuterijos paslaugas, teiks rekomendacijas, kaip saugiai jomis naudotis, taip pat išsamią informaciją apie saugumą elektroninėje erdvėje, patarimus, kitą naudingą vartotojams informaciją. 2017 m. bus atnaujintas šios svetainės dizainas, turinys (informaciniai straipsniai), išplėstas funkcionalumas (planuojama svetainę perkelti į naują turinio valdymo sistemą, sukurti svetainės mobiliajų versiją).

Tarnybos direktorius 2015 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-776 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos diretorius 2011 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. 1V-1013 „Dėl Viešujų ryšių tinklų ir viešujų elektroninių ryšių paslaugų saugumo ir vientisumo užtikrinimo taisyklų patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas ir nauja redakcija išdėstyta iki tol galiojusios Viešujų ryšių tinklų ir viešujų elektroninių ryšių paslaugų saugumo ir vientisumo užtikrinimo taisyklės, be kita ko, pakeičiant ir jų pavadinimą į Viešujų ryšių tinklų, viešujų elektroninių ryšių paslaugų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų saugumo ir vientisumo užtikrinimo taisykles. Šiose taisyklėse pirmą kartą prieglobos paslaugų teikėjams nustatytos teisės ir pareigos užtikrinant jų teikiamų paslaugų saugumą ir vientisumą. 2017 m. Tarnyba planuoja vykdyti viešujų ryšių tinklų, viešujų

⁴ OL 2014 L 257, p. 73

elektroninių ryšių paslaugų ir (arba) elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų patikrinimus (apklausas), kaip įgyvendinamos minėtose taisyklėse nustatytos prievolės, esant poreikiui, planuojama rengti papildomas rekomendacijas dėl nustatyti prievolių įgyvendinimo.

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymui, Kibernetinio saugumo ir telekomunikacijų tarnybai prie Krašto apsaugos ministerijos yra pavesta vykdyti minėtame įstatyme nurodyto Nacionalinio kibernetinio saugumo centro (toliau – NKSC) funkcijas. NKSC pagal kompetenciją, drauge su valstybės įstaigomis ir organizacijomis bei kitais ūkio subjektais, sprendžia valstybės informacinių išteklių ir ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros kibernetinio saugumo klausimus. Tarnyba 2017 m. toliau bendradarbiaus su NKSC, kiek tai susiję su CERT-LT veikla, keisis techninė informacija su NKSC apie incidentus, susijusius su ypatingos svarbos informacinėmis infrastruktūromis.

III. Investicijų į naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklus, pažangią technologiją ir paslaugų darnios plėtros skatinimas

2015 m. vasario 19 d. Radijo spektro politikos grupė (angl. *Radio Spectrum Policy Group, RSPG*) patvirtino UHF radijo dažnių juostos (470–790 MHz) tolesnio naudojimo ES ilgalaikę strategiją (angl. *RSPG Opinion on a long-term strategy on the future use of the UHF band (470-790 MHz) in the European Union*), kurioje valstybėms narėms rekomenduojama 700 MHz radijo dažnių juostą atlaisvinti plačiajuosčio belaidžio ryšio sistemoms iki 2020 m. pabaigos, bet paliekama teisė atidėti šį terminą iki dviejų metų, ir kuo greičiau pradėti dvišales derybas su ES nepriklausančiomis valstybėmis dėl tarptautinio koordinavimo susitarimų.

ES valstybės narės siekia 2020–2022 m. perplanuoti televizijos programų transliavimui naudojamus radijo dažnus taip, kad 694–790 MHz radijo dažnių juostą (toliau – 700 MHz radijo dažnių juosta arba „antrasis skaitmeninis dividendas“) būtų galima naudoti plačiajuosčio judriojo ryšio tinklams plėtoti.

Įgyvendinti šiuos planus ypač sudėtinga ES pasienio valstybėse, kadangi būtina atsižvelgti į ES nepriklausančiose valstybėse veikiančias radijo ryšio sistemas, kurių naudojimas dažnai yra nesuderinamas arba sunkiai suderinamas su judriojo ryšio tinklų veikimu.

Kadangi dabar 700 MHz radijo dažnių juosta Lietuvoje naudojama TV programų transliavimo paslaugoms teikti, labai svarbu kuo greičiau pradėti TV programų transliavimo paslaugų perkėlimo į 470–694 MHz radijo dažnių juostą planavimo darbus. Todėl 2017 m. Tarnyba numato užbaigtį radijo dažnių, skirtų TV programoms transliuoti, perplanavimo procesą ir su kaimyninėmis valstybėmis, kurios dalyvauja perplanuojant Šiaurės ir Rytų Europos regionui skirtus radijo dažnus, suderinti, kad papildomi radijo dažnai iš 470–694 MHz radijo dažnių juostos galėtų būti naudojami televizijos programoms transliuoti. Svarbu pažymėti, kad dėl šio TV programų transliavimo perkėlimo gali reikėti ne tik radijo dažnių (kanalų) perplanavimo, bet ir įdiegti naujus TV programų siuntimo ir glaudinimo standartus (DVB-T2, HEVC) ir keisti priėmimo įrangą.

Vystantis naujoms 4 kartos arba 4G LTE (angl. *Long Term Evolution*) radijo ryšio technologijoms, operatoriai intensyviai plėtoja viešojo judriojo radijo ryšio sistemas 791–821 MHz ir 832–862 MHz (toliau abi kartu – 800 MHz), 1710–1785 MHz ir 1805–1880 MHz (toliau abi kartu – 1800 MHz), 1920–1980 MHz ir 2110–2170 MHz (toliau abi kartu – 2100 MHz), 2310–2390 MHz, 2500–2570 MHz ir 2620–2690 MHz (toliau visos kartu – 2600 MHz) radijo dažnių juostose. Šioms sistemoms veikiant, nuolat iškyla elektromagnetinio sederinamumo problemos, kurias 2017 m. reiks neatidėliotinai spręsti: 1) TV stočių apsauga nuo 800 MHz radijo dažnių juosteje veikiančių 4 kartos judriojo radijo ryšio sistemų; 2) sederinamumas su 800 MHz radijo dažnių juosteje veikiančiomis kaimyninių valstybių radionavigacijos sistemomis; 3) radijo dažnių juostų bendras naudojimas. Siekdama spręsti šias problemas, Tarnyba 2017 m. toliau aktyviai dirbs ne vien su Lietuvos judriojo radijo ryšio operatoriais, bet ir su Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos ryšių administracijomis.

2017–2019 m. plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklų, kuriais teikiamas plačiajuostės belaidės prieigos paslaugos Lietuvos gyventojams, plėtra daugiausia bus vykdoma naudojant LTE

technologiją. Planuojama, kad LTE tinklų aprėptis ateinančiais metais nuolat didės ir 2019 m. tinklai dengs apie 98 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos. Siekdama užtikrinti 4 kartos tinklų plėtrą ir skatindama atskirų judriojo radio ryšio operatorių konkurenciją, Tarnyba ir toliau viešai skelbs operatorių šių tinklų aprėpčių žemėlapius.

Asignavimai veiklos prioritetaams įgyvendinti

Prioriteto pavadinimas	2017 m. asignavimai, tūkst. eurų
Elektroninių ryšių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų gavėjų, pašto paslaugos, radio ryšio ir galinių įrenginių naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga	1 300
Elektroninių ryšių tinklų ir jais teikiamų paslaugų saugumo užtikrinimas bei kibernetinių ir saugumo incidentų prevencija	700
Investicijų į naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklus, pažangiai technologijų ir paslaugų darnios plėtros skatinimas	1 400

PAGRINDINĖS TEISÉKŪROS INICIATYVOS

2017–2019 m., siekiant užtikrinti tinkamą privalomų ES teisės aktų nuostatų įgyvendinimą ir nacionaliniuose teisės aktuose įtvirtinto teisinio reguiliavimo proporcingumą, efektyvumą, aiškumą ir sistemiškumą, bus atliekamas ir tęsiamas 2016 m. pradėtas nacionalinio teisinio reguiliavimo, už kurio priežiūrą ir įgyvendinimą atsakinga Tarnyba, tobulinimas.

Siekdama, kad Lietuvoje būtų tinkamai įgyvendintos eIDAS reglamento nuostatos ir užtikrintas Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo pagrindu susiklosčiusių teisių santykų tēstinumas, Tarnyba 2016 m. parengė ir pateikė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (toliau – Susisiekimo ministerija) pasiūlymą dėl Lietuvos Respublikos patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo projektą (toliau – PUPĮ projeketas). Įvertinus Tarnybos pasiūlymą, PUPĮ projeketas buvo pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms. Šiuo projektu numatomą pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymą ir reglamentuoti su patikimumo užtikrinimo paslaugomis susijusius teisiinius santykius tiek, kiek to nereglamentuoja eIDAS reglamentas. PUPĮ projekte, be kita ko, planuojama numatyti, kokias tvarkas ir sąlygas turės parengti Tarnyba, kaip patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaiga ir įstaiga, atsakinga už nacionalinio patikimojo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą. Atsižvelginant į tai, 2017 m. priėmus PUPĮ projekta, bus rengiami ir priimti tame numatyti įgyvendinamamieji teisės aktai.

2014 m. gegužės 15 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/61/ES dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti⁵ (toliau – Direktyva 2014/61/ES), kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas spartiesiems elektroninių ryšių tinklams diegti kuo mažesnėmis sąnaudomis, skatinant bendrai naudotis egzistuojančia fizine infrastruktūra ir sudarant palankias sąlygas naujai fizinei infrastruktūrai diegti. Siekiant perkelti Direktyvos 2014/61/ES nuostatas į Lietuvos teisę, Susisiekimo ministerija parengė Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 28, 37, 39 straipsnių, 2 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 38¹ straipsniu įstatymo projektą, kuris 2016 m. liepos mėn. pateiktas svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Atsižvelgiant į tai, kokios konkrečios funkcijos reguliuojant ir prižiūrint bendrą elektroninių ryšių infrastruktūros ir (arba) tinkamos paskirties infrastruktūros įrengimą ir bendrą šių infrastruktūrų naudojimą bus suteiktos Tarnybai, 2017 m. Tarnyba parengs ir priims pagal kompetenciją jai priskirtus teisės aktus.

⁵ OL 2014 L 155, p. 1

2016 m. liepos 6 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sajungoje užtikrinti⁶ (toliau – Direktyva 2016/1148), kuria nustatomos priemonės aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui ES užtikrinti, kad būtų pagerintas vidaus rinkos veikimas. Direktyvos 2016/1148 reguliaivimo dalykas iš esmės susijęs su Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisés aktų reguliuojamais klausimais. Pagal Direktyvos 8 ir 9 straipsnius, turės būti paskirtos tinklų ir informacinių sistemų saugumo kompetentingos institucijos, kurių veikla turėtų apimti Direktyvos 2016/1148 II priede nurodytus sektorius (energetika, transportas, bankininkystė, finansų rinkos infrastruktūros objektai, sveikatos priežiūros sektorius, geriamo vandens tiekimas ir paskirstymas, skaitmeninė infrastruktūra) ir III priede nurodytas paslaugas, t. y. esminių paslaugų operatorių veiklą ir skaitmenines paslaugas, apimančias elektronines prekyvietes, interneto paieškos sistemas ir debesijos kompiuterijos paslaugas. Pagal Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, NKSC yra atsakingas už kibernetinių incidentų valdymą, kai kibernetinis incidentas nustatomas valstybės informaciųose ištekliuose ar ypatingos svarbos informacinėje infrastruktūroje arba gali paveikti valstybės informacinių išteklių ir ypatingos svarbos informacinių infrastruktūros ir jų valdytojų ar tvarkytojų veiklą, o Tarnyba – visais kitais kibernetinių incidentų atvejais. Tad jei toks funkcijų pasiskirstymas nebus keičiamas ir pagal Direktyvos 2016/1148 8 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį Tarnyba būtų paskirta tinklų ir informacinių sistemų saugumo kompetentinga institucija ir institucija, atsakinga už kibernetinių incidentų valdymą, kiek tai susiję su Direktyvos (ES) 2016/1148 III priede nurodytomis skaitmeninėmis paslaugomis, Tarnyba 2017 m. pagal kompetenciją rengs ir priims Direktyvos 2016/1148 įgyvendinimui būtinus teisés aktus.

Pagal 2012 m. lapkričio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 1079/2012, kuriuo nustatomi bendrame Europos danguje naudojamų kalbinio ryšio kanalų išskirstymo reikalavimai⁷, 6 straipsnio 10 dalį valstybės narės privalo užtikrinti, kad iki 2018 m. gruodžio 31 d. visi radijo dažnių (kanalų) paskyrimai būtų pakeisti į tokius paskyrimus, pagal kuriuos būtų taikomas 8,33 kHz kanalų išskirstymas. Šis reikalavimas netaikomas radijo dažnių (kanalų) paskyrimams, pagal kuriuos dėl saugos reikalavimų ir toliau naudojamas 25 kHz išskirstymas, ir 25 kHz išskirstymą atitinkantiems radijo dažnių (kanalų) paskyrimams, kurie naudojami valstybiniams orlaiviams. Siekiant veiksmingo, suderinto radijo dažnių (kanalų) valdymo bei naudojimo ES ir tarptautiniu lygiais, 2017–2018 m. bus parengti teisés aktų projektai ir priimti teisés aktai, kuriais bus įgyvendintas minėtas reikalavimas.

2016 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos geležinkelį transporto kodekso 3, 4, 4¹, 7, 11, 14, 23, 24, 25, 28, 29 straipsnių, priedo pakeitimą ir Kodekso papildymo 6¹, 7¹ straipsniais, ketvirtuoju¹ skirsniu įstatymą (toliau – Geležinkelį transporto kodekso pakeitimo įstatymas), kuriuo į nacionalinę teisę perkeltos 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/34/ES, kuria sukuriama bendra Europos geležinkelį erdvę⁸ (toliau – Direktyva 2012/34/ES), nuostatos, susijusios su esminių viešosios geležinkelį infrastruktūros valdytojo funkcijų vykdymu, geležinkelį paslaugų įrenginių valdymu, prieigos prie geležinkelį paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų suteikimu ir geležinkelį transporto rinkos reguliuotojo funkcijų išplėtimu. Geležinkelį transporto kodekso pakeitimo įstatyme numatyta nuo 2016 m. lapkričio 1 d. geležinkelį transporto rinkos reguliuotojo funkcijas perduoti Tarnybai. Iki 2016 m. lapkričio 4 d. Tarnyba turės parengti ir patvirtinti Konsultacijų su keleiviai, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelį transportu paslaugų naudotojų atstovais taisykles ir Rinkos reguliuotojo bendradarbiavimo su Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sajungos valstybių narių institucijomis siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui konkurencijai Lietuvos Respublikos geležinkelį transporto paslaugų rinkoje ir geležinkelį transporto eismo saugai tvarkos

⁶ OL 2016 L 194, p. 1

⁷ OL 2012 L 320, p. 14

⁸ OL 2012 L 343, p. 32

aprašą, nustatantį šių institucijų rekomendacijų teikimo viena kitai ir šių institucijų rekomendacijų nagrinėjimo tvarką, o pradėjus vykdyti šio sektorius reguliavimo funkcijas, pagal poreikį gali būti inicijuotas kitų reikalingų teisės aktų parengimas ar pakeitimas.

2017 m. taip pat planuojama tobulinti universalijų elektroninių ryšių paslaugų ir universaliosios pašto paslaugos teikimo, elektroninių ryšių išteklių valdymo, radio spektro stebėsenos ir kt. Lietuvos Respublikos nacionalinė teisinė reguliavimą pagal Tarnybos kompetenciją.

VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

Tarnyba, įvertinus savo institucijos bendrujų funkcijų⁹ vykdymo efektyvumą pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu patvirtintus 14 vertinimo kriterijus¹⁰ ir 2016 m. gruodžio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolu Nr.75 nustatytais siektinas reikšmes bei siekdama Tarnybos bendrujų funkcijų efektyvumo didinimo, 2016 m. birželio 23 d. Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinto Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos veiklos efektyvumo gerinimo planą, kuriame yra nusimačiusi konkrečias priemones veiklos efektyvumo rodikliams pagerinti.

Vidaus administravimo efektyvumo didinimas

Tarnyba 2014 m. įgyvendino ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamą projektą „Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos veiklos valdymo sistemos sukūrimas ir įdiegimas“ pagal 2007–2013 m. žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.2-VRM-03-V „Viešojo administravimo subjektų sistemos tobulinimas“. Veiklos valdymo sistemos (toliau – VVS) sukūrimo ir įdiegimo tikslas – siekti didesnio Tarnybos vidaus administravimo efektyvumo, užtikrinti efektyvų veiklos planavimą ir kontrolę, užtikrinti efektyvų elektroninių dokumentų bei informacijos valdymą. VVS sudaro 4 tarpusavyje susiję ir integruoti moduliai: veiklos planavimo (įskaitant išlaidų planavimą) ir kontrolės modulis, teikiamų paslaugų kaštų valdymo modulis, elektroninių dokumentų valdymo sistemos modulis, duomenų (informacijos) mainavietės modulis. VVS skirta Tarnybos strateginio veiklos planavimo, vykdymo kontrolės, finansinių išteklių planavimo, teikiamų paslaugų, elektroninių dokumentų valdymo procesams automatizuoti ir darbuotojams efektyviau tarpusavyje keistis informacija. Įdiegus VVS, Tarnyboje įgyvendintas efektyvesnis elektroninių dokumentų valdymas ir užtikrintas operatyvus informacijos naudojimas. Planuojama, kad, naudojant VVS, 2017 m. Tarnyboje apie 30 proc. visų dokumentų bus rengiama elektronine forma ir bus vykdomas teisės aktų reglamentuotas tinkamas elektroninių dokumentų archyvavimas.

Į VVS integruota Ryšių veiklos informacinė sistema (toliau – RVIS), skirta Tarnybos administraciniems paslaugoms teikti elektroniniu būdu, abipusio bendravimo kanalui tarp Tarnybos ir fizinių bei juridinių asmenų užtikrinti, elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjų, pašto paslaugos teikėjų duomenų bazei sudaryti ir statistinei informacijai apie elektroninių ryšių bei pašto sektorius surinkti, perkelti į elektroninę duomenų bazę, suvestinei informacijai parengti ir duomenims, kurie reikalingi kitoms Tarnybos funkcijoms atlikti, pateikti automatiniu būdu. 2016 m. spalio 1 d įteisinta RVIS, t. y. įsigaliojo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2016 m. rugėjo 26 d. įsakymu Nr. 1V-1005 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos nuostatai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2016 m. rugėjo

⁹ Bendrosios veiklos, personalo valdymo, turto valdymo, dokumentų valdymo, viešujų pirkimų, informacinių ryšių ir technologijų infrastruktūros ir vidaus administravimo informacinių sistemų valdymo funkcijos.

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1K-330 „Dėl strateginio planavimo dokumentuose naudojamų vertinimo kriterijų sudarymo ir taikymo metodikos patvirtinimo“ 1 priedas „Veiklos efektyvumo vertinimo kriterijai“ (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. lapkričio 20 d. įsakymo Nr. 1K-380 redakcija).

26 d. įsakymu Nr. 1V-1006 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos nuostatų patvirtinimo“. Numatoma, kad artimiausiu metu, atlikus tam tikrus reikalingus techninius pakeitimius, RVIS bus pateikta viešai naudoti, per šią sistemą bus renkami, kaupiami, apdorojami, saugomi ir archyvuojami iš ūkio subjektų elektroniniu būdu gaunami duomenys (statistinė ir kita informacija), kuriamos konsoliduotos ataskaitos (apibendrintos pagal veiklos sritis, pajamų apimtis ir t. t.).

Informacinių technologijų išteklių valdymo efektyvumo didinimas

Siekiant efektyvesnio visų Tarnybos turimų informacinių išteklių valdymo ir lėšų, reikalingų informaciniams ištekliams įsigyti, išlaikyti ir atnaujinti, panaudojimo, užtikrinant informacijos srautų efektyvų valdymą, Tarnybos funkcijų kokybinių rodiklių gerinimą, teikiamų paslaugų prieinamumą, nepertraukiamą teikimą, patikimumą ir saugumą, 2017 m. planuojama täesti ankstesniais metais pradėtus darbus – kompleksinį kompiuterių tarnybinių stočių atnaujinimą bei plėtrą siekiant sukurti racionalią Tarnybos informacinių technologijų (toliau – IT) sistemą, užtikrinant jos veikimo greitaveiką, ilgalaikio duomenų saugojimo galimybes, saugumą, patikimumą bei suderinamumą, naudojant įprastas ir virtualios kompiuterijos technologijas, orientuotas į IT išteklių naudojimo optimizavimą. Tarnyba yra susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 19 d. nutarimo Nr. 1051 „Dėl informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimo“ nuostatomis dėl valstybės institucijų ir įstaigų tvarkomos valstybės informacinių išteklių infrastruktūros, numatančiomis valstybės informacinių išteklių valdymo reformą. Įgyvendinant minėtą nutarimą, keisis valstybės informacinių išteklių naudojimo ir informacinių technologijų paslaugų teikimo sąlygos, ir Tarnyba taip pat įgyvendins atitinkamus pokyčius, susijusius su informacinių išteklių paslaugų valdymu. Tačiau, kol šio nutarimo nuostatos nėra detalizuotos papildomais, nutarime numatytais, teisės aktais, ir nepradėtos įgyvendinti praktikoje, Tarnyba privalo savo pajęgumais užtikrinti savo informacinių išteklių tinkamą funkcionavimą. Dėl šios priežasties Tarnyba numato tik būtinas investicijas į informacinių išteklių infrastruktūrą artimiausiam, pereinamajam laikotarpiui.

Didėjant valstybinių informacinių sistemų, skirtų įvairioms valstybės funkcijoms konsoliduoti, kiekiui, reikia papildomą dėmesį skirti turimų informacinių sistemų pritaikymui ir integravimui su kitų institucijų informacinėmis sistemomis. 2016 m. pradėti svarstyti atvirų duomenų naudingumo ir atrinkimo klausimai toliau bus nagrinėjami 2017 m., bus sprendžiamos ir teisinės, techninės ir organizacinės atvirų duomenų pateikimo problemas.

Siekiant efektyviai valdyti Tarnybos turimų radio dažnių spektro duomenų bazių informaciją, 2016 m. bus baigtą diegti Tarnybos poreikiams pritaikyta bendra Radijo dažnių spektro valdymo sistema (toliau – RDSVS), skirta radio dažnių spektro valdymui, radijo dažnių (kanalų) ir radijo ryšio stočių naudojimo priežiūrai, leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) administravimui ir kitoms susijusioms funkcijos vykdysti. Ši sistema pakeis šiuo metu naudojamas kelias radijo dažnių spektro informacines sistemas (posistemius) RAD, RAD400, RAD_FREQ bei praplēs jų funkcionalumą. 2017 m. RDSVS realizuos galimybę į elektroninę erdvę perkelti radijo ryšio stočių registravimą, automatizuoti radijo dažnių (kanalų) koordinavimo užklausų užsienio šalių administracijoms formavimą, taip pat bus sukurtos sąsajos, leidžiančios apsikeisti duomenimis su elektromagnetinio suderinamumo įvertinimą atliekančiomis programomis.

Tarnybos personalo kvalifikacijai tobulinti lėšų efektyvesnis panaudojimas

Siekiant efektyviau panaudoti Tarnybos darbuotojų kvalifikacijai tobulinti skiriamas lėšas, be išorinių mokymų, taip pat organizuojami ir vidiniai Tarnybos mokymai „RRT darbuotojai – RRT darbuotojams“. Jų metu siekiama plėtoti darbuotojų dalykines bei bendrąsias kompetencijas IRT reguliavimo ir priežiūros srityse. Plėtojant šią iniciatyvą Tarnybos darbuotojai perduoda savo kolegomis specifines ekspertines žinias, kompetenciją, itin aktualias konkretios Tarnybos veiklos vykdymui, kurių rinkoje įsigyjamos mokymų paslaugos negalėtų užtikrinti. 2017 m. Tarnyba kvalifikacijos kėlimo išlaidoms planuoja skirti 2,1 proc. lėšų nuo darbo užmokesčiui skirtų asignavimą. Tarnyba planuoja parengti ir įteisinti Tarnyboje taikytinas pažangias personalo valdymo

priemones: 2016 m. Tarnybos motyvavimo priemonių sistemą ir darbuotojų apklausas; 2017 m. – Tarnybos darbuotojų adaptacijos sistemą.

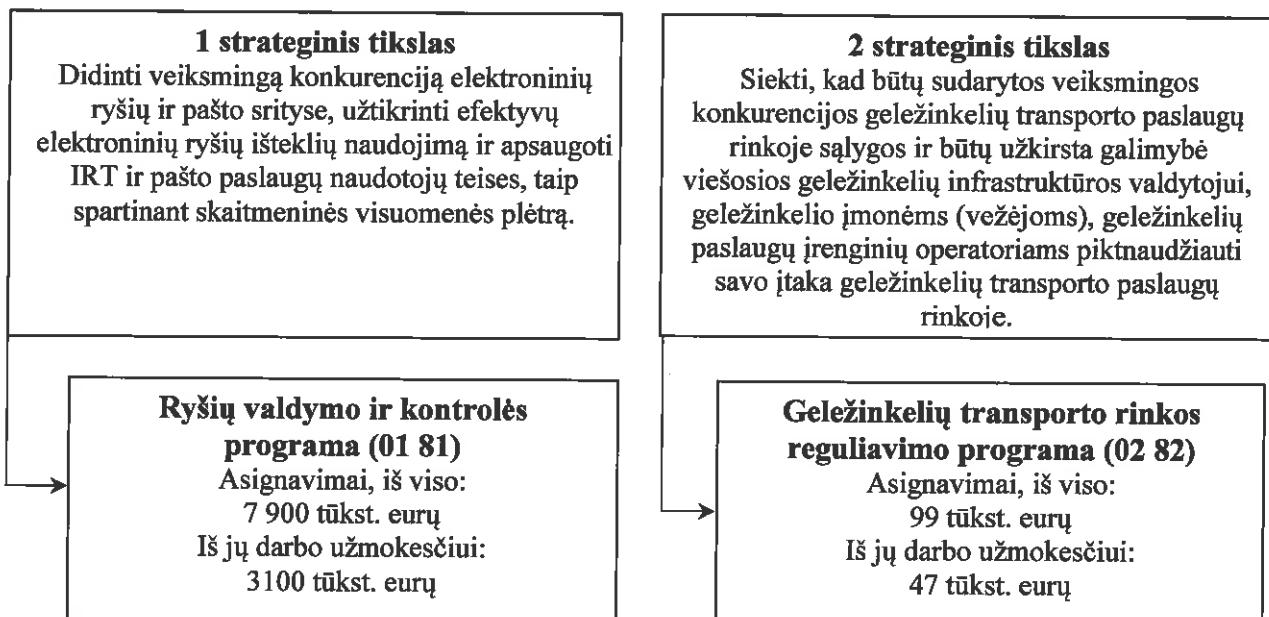
Tarnybos vykdomų viešujų pirkimų efektyvumo didinimas

2017 m. Tarnyba planuoja ne mažiau kaip 80 proc. prekių, paslaugų ir darbų viešujų pirkimų (skaičiuojant pagal planuojamą pirkimų vertę) vykdyti pasinaudodama Centrinės viešujų pirkimų informacinės sistemos (CVP IS) elektroninėmis priemonėmis (tik išimtiniais atvejais pirkimai būtų vykdomi ne per CVP IS); siekti, kad 2 proc. supaprastintų pirkimų būtų rezervuojami socialiniu verslu užsiimančioms įmonėms, taip pat siekti, kad ne mažiau kaip 40 proc. pirkimų, kuriems nustatyti aplinkos apsaugos kriterijai, šie kriterijai ir būtų taikomi, išskyrus tuos atvejus, kai rinkoje néra prekių, neteikiamos paslaugos ar neatliekami darbai, atitinkantys žaliesiems pirkimams nustatytus aplinkos apsaugos kriterijus, taip pat tais atvejais, kai jų taikymo išimtys numatytos Lietuvos Respublikos įstatymuose, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose ir kituose teisės aktuose.

Efektyvinant viešuosius pirkimus, Tarnyba privalo prekes, paslaugas ir darbus įsigyti iš Centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją, kai Centrinės perkančiosios organizacijos kataloge siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka Tarnybos poreikius. Tarnyba 2017 m. planuoja vietoje mažiausios kainos kriterijaus didžiąją dalį ne mažos vertės pirkimų atlikti taikydama ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų.

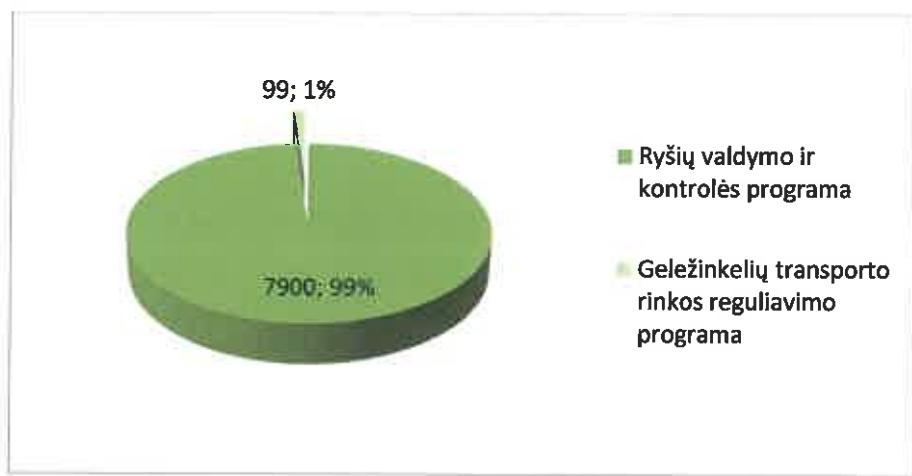
Vykstant ne mažos vertės pirkimą tą prekių, kurios įrašytoji Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-154 „Dėl prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešujų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“ patvirtintą sąrašą, Tarnyba numato taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus, t. y. reikalauti, kad prekės būtų tik aukščiausio energinio efektyvumo klasės, nustatytos EK reglamentuose dėl gaminių energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reikalavimų. Jeigu šie reikalavimai netaikomi, prekės turi atitikti EK reglamentuose dėl gaminių ekologinio projektavimo nustatytus efektyvaus energijos vartojimo kriterijus.

STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

ASIGNAVIMAI STRATEGINIAMS TIKSLAMS IR PROGRAMOMS ĮGYVENDINTI

2017 metų asignavimų pasiskirstymas pagal programas

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Tarnybai vadovauja direktorių. Direktorių ir Tarnybos tarybą pagal ERĮ 7 straipsnį 5 metams skiria ir atleidžia Lietuvos Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. 2011 m. liepos 8 d. dekretu Nr. 1K-751 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus skyrimo“ Lietuvos Respublikos Prezidentas paskyrė Feliksą Dobrovolskį Tarnybos direktoriumi penkerių metų kadencijai. 2016 m. liepos 11 d. dekretu Nr. 1K-711 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus skyrimo“ Lietuvos Respublikos Prezidentas paskyrė Feliksą Dobrovolskį Tarnybos direktoriumi antrai penkerių metų kadencijai.

Tarnybos taryba yra kolegialus Tarnybos organas, susidedantis iš septynių asmenų. 2012 m. lapkričio 8 d. dekretu Nr. 1K-1263 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos narių skyrimo“ Lietuvos Respublikos Prezidentas paskyrė Tarnybos tarybos narius 5 metų kadencijai (vėlesniais Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais¹¹ buvo keičiami kai kurie Tarnybos tarybos nariai).

Tarnybos struktūra yra funkcinė. Tarnybos direktoriaus 2015 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 1V-745 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos struktūros tvirtinimo“ patvirtinta Tarnybos struktūra, kuri įsigaliojo 2015 m. liepos 1 d.: direktorius, 3 direktoriaus pavaduotojai, vyriausiasis patarėjas, Administracinis departamentas, Tinklų reguliavimo departamentas, Infrastruktūros ir įrenginių kontrolės departamentas, Radijo ryšio departamentas, Radijo spektro kontrolės departamentas (turintis kontrolės skyrius Vilniuje, Klaipėdoje, Kaune, Šiauliouose ir Šiaulių kontrolės skyriaus poskyrių Panevėžyje), Strategijos departamentas, Teisės departamentas, Tinklų ir informacijos saugumo departamentas, Finansų ir buhalterinės apskaitos skyrius, Inspektavimo skyrius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 2 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės

¹¹ Tarnybos tarybos nariai atleisti Lietuvos Respublikos Prezidento 2013 m. lapkričio 27 d. dekretu Nr. 1K-1660 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario atleidimo“, 2015 m. liepos 1 d. dekretu Nr. 1K-366 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario atleidimo“, 2015 m. liepos 1 d. dekretu Nr. 1K-367 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario atleidimo“ ir 2015 m. spalio 6 d. dekretu Nr. 1K-451 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario atleidimo“. Nauji Tarnybos tarybos nariai paskirti Lietuvos Respublikos Prezidento 2013 m. gruodžio 18 d. dekretu Nr. 1K-1679 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario skyrimo“, 2015 m. liepos 2 d. dekretu Nr. 1K-373 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario skyrimo“, 2015 m. liepos 2 d. dekretu Nr. 1K-374 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario skyrimo“ ir 2015 m. spalio 7 d. dekretu Nr. 1K-452 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos nario skyrimo“.

biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybų skaičiaus patvirtinimo“ pakeitimo“ didžiausias leistinas Tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybų skaičius padidintas nuo 158 iki 162, neįskaitant Tarnybos direktoriaus pareigybės (Tarnybos direktorius yra valstybės pareigūnas).

2016 m. liepos 1 d. pradėtas taikyti eIDAS reglamentas, kuriuo išplėsta prižiūrimų paslaugų aibę (reglamentuojamos elektroninio parašo, elektroninio spudo, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų, elektroninių laiko žymų sudarymo, elektroninio parašo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ilgalaikės apsaugos ir elektroninio registruoto pristatymo paslaugos) ir atliekamos priežiūros apimtis (pareiga prižiūrėti tiek kvalifikuotas, tiek ir nekvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas), kvalifikuotiems patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams įtvirtinta prievolė tam tikrais atvejais atliliki privalomą auditą (auditą savo lėšomis kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai privalo atliliki bent kas 24 mėn. reguliariai arba pareikalavus patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai, siekiant patvirtinti, kad jie ir jų teikiamas kvalifikuotos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitinka eIDAS reglamente nustatytais reikalavimais bei audito išvadas pateikti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai) ir kt. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, paskyrimo“ Tarnyba nuo 2016 m. liepos 1 d. paskirta vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, funkcijas. Rengiantis šių funkcijų įgyvendinimui, Tarnyba 2016 m. vasario 19 d. raštu Nr. (50.2) 1B-511 „Dėl pasiūlymų pateikimo“ Susisiekimo ministerijai pateikė pasiūlymus dėl PUPĮ įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 147 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektų ir jų lydimų dokumentų, kuriuose nurodė etatų ir lėšų poreikį šių funkcijų vykdymui. Numatoma, kad patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijų vykdymui Tarnyboje reikalingos 3 naujos pareigybės (šis poreikis įvertintas, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos ir Susisiekimo ministerijos užsakymu 2013 m. atliko eIDAS reglamento nuostatų įgyvendinimo Lietuvoje tyrimo¹² rezultatais, pagal kuriuos patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros institucijai naujai pavestų funkcijų vykdymui reikalingos 4 papildomas pareigybės (be šiuo metu elektroninio parašo priežiūros funkcijų vykdymui Tarnyboje skirtų 2 pareigybų), bei atsižvelgiant į esamas ir numatomas pavestų funkcijų vykdymui reikalingą darbą apimtis).

2016 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Geležinkelio transporto kodekso pakeitimo įstatymą, kurio tikslas – į nacionalinę teisę perkelti Direktyvos 2012/34/ES nuostatas, susijusias su esminiu viešosios geležinkelio infrastruktūros valdytojo funkcijų vykdymu, geležinkelio paslaugų įrenginių valdymu, prieigos prie geležinkelio paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų suteikimu ir geležinkelio transporto rinkos regoliuotojo funkcijų išplėtimu. Geležinkelio transporto kodekso pakeitimo įstatyme numatyta nuo 2016 m. lapkričio 1 d. geležinkelio transporto rinkos regoliuotojo funkcijas perduoti Tarnybai. Atsižvelgiant į tai, siekiant užtikrinti tinkamą geležinkelio transporto rinkos regoliuotojo funkcijų vykdymą, nuo 2016 m. lapkričio 1 d. Tarnybai turėtų būti skirtos 4 naujos pareigybės.

¹² „Reglamento dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje poveikis Lietuvos teisinei bazei, valstybės informacinėms sistemoms ir registrams, valstybės bei verslo sprendimams, priemonėms ir paslaugoms, jų kūrėjams, teikėjams ir vartotojams“ tyrimas, parengtas „Peritus Consulting“ Ministro Pirmininko tarnybos ir Lietuvos Respublikos užsakymu, 2013 m., Vilnius

Pareigybų skaičius ir išlaidos darbo užmokesčiui 2016-2019 m.

	2016-ieji metai (patvirtintas)	2017-ieji metai	2018-ieji metai	2019-ieji metai
Pareigybų skaičius, vnt.	163*	170**	170**	170**
Išlaidos darbo užmokesčiui, tūkst. eurų	2 900***	3 147***	3 263***	3 263***

* Iš jų – 1 valstybės pareigūnas.

** Nuo 2017 m. numatomos 7 naujos pareigybės, iš jų: 3 – patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijoms vykdyti ir 4 – geležinkelio transporto rinkos regoliuotojo funkcijoms vykdyti.

*** Iš jų 2016 m. – 47 tūkst. eurų (5 proc.), 2017 m. – 187 tūkst. eurų (20 proc.), 2018 m. – 234 tūkst. eurų (25 proc.), 2019 m. – 234 tūkst. eurų (25 proc.), teisės aktų numatyta tvarka skirtą dėl ekonomikos krizés neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) daliai grąžinti.

2017 m. pareigybų skaičius ir išlaidų darbo užmokesčiui pasiskirstymas pagal pareigybų grupes, tūkst. eurų

Pastaba. Neįskaičiuota 187 tūkst. eurų suma, kuri teisės aktų numatyta tvarka 2017 m. bus skirta dėl ekonomikos krizés neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) daliai grąžinti (2017 m. – 20 proc. išmokėtinės sumos).

VALDYMO IŠLAIDOS

14

1 lentelė. 2017–2019 m. programų asignavimai ir valdymo išlaidos

(tūkst. eurų)

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai		Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai		Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai	
		iš jų		iš jų		iš jų	
		iš viso	iš viso	turtui isigytį	iš viso	iš viso	turtui isigytį
1.	Ryšių valdymo ir kontrolierės programa (01 81)	7 900	5 500	3 100	2 400	7 889	5 630
	iš jų valdymo išlaidos						
2.	Geležinkelinių transporto rinkos reguliavimo programma (02 82)	99	94	47	5	132	127
	iš jų valdymo išlaidos						
	Iš viso asignavimų programoms	7 999	5 594	3 147	2 405	8 021	5 757
	iš jų valdymo išlaidos						
	Valdymo išlaidų dalis, procentais						

II. STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

VEIKLOS KONTEKSTAS

Tarnyba – savarankiška nacionalinė Lietuvos ryšių sektorių reguliuojanti institucija, įkurta 2001 m. vadovaujantis Lietuvos Respublikos telekomunikacijų įstatymu ir tuometinio ES direktyvą, reglamentuojančią telekomunikacijų rinkos liberalizavimą ir reguliavimą po liberalizavimo, paketo nuostatomis¹³.

Vienas iš pagrindinių Tarnybos įsteigimo tikslų – veiksmingos ir skaidrios konkurencijos elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose užtikrinimas. Nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo visose ES šalyse ypač svarbus *ex ante* reguliuojant elektroninių ryšių rinkos dalyvių santykius, siekiant sudaryti efektyvios konkurencijos sąlygas ūkio subjektams, ginant paslaugų gavėjų, įskaitant vartotojus, interesus, skatinant naujų ir pažangių technologijų atėjimą bei paslaugų vartojimą nacionaliniame lygmenyje.

2016 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Geležinkelį transporto kodekso pakeitimo įstatymą, kurio tikslas – į nacionalinę teisę perkelti Direktyvos 2012/34/ES nuostatas, susijusias su esminių viešosios geležinkelio infrastruktūros valdytojo funkcijų vykdymu, geležinkelio paslaugų įrenginių valdymu, prieigos prie geležinkelio paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamu paslaugų suteikimu ir geležinkelio transporto rinkos reguliuotojo funkcijų išplėtimu. Geležinkelio transporto kodekso pakeitimo įstatyme numatyta nuo 2016 m. lapkričio 1 d. geležinkelio transporto rinkos reguliuotojo funkcijas perduoti Tarnybai.

Elektroninių ryšių sektorius vystymosi tendencijos ir reguliavimas

2016 m. I pusm. pabaigoje elektroninių ryšių veikla¹⁴ vertėsi 140 ūkio subjektų (2015 m. pabaigoje – 135 ūkio subjektais).

Nuo 2009 m. mažėjusi elektroninių ryšių rinka pagal pajamas, nuo 2015 m. pradėjo šiek tiek augti. 2015 m. bendrosios elektroninių ryšių rinkos pajamos, palyginti su 2014 m., padidėjo 3,2 proc. (sudarė 626,14 mln. Eur). Elektroninių ryšių rinka 2016 m. I pusm., palyginti su 2015 m. I pusm., išaugo 12,9 mln. Eur (4,2 proc.).

Pajamų pasiskirstymo pagal paslaugų rūšis tendencijos 2016 m. I pusm. išliko tokios pat, kaip ir ankstesniais metais: didžiausią šių pajamų dalį – 36,72 proc. – sudarė judriojo telefono ryšio paslaugų pajamos, interneto prieigos paslaugų – 20,01 proc., tinklų sujungimo – 21,44 proc., kitų paslaugų (fiksuootojo telefono ryšio, mokamos televizijos, duomenų perdavimo, skirtujų linijų, radio ir televizijos siuntimo, optinių skaidulų nuomos) – 21,83 proc.

2016 m. I pusm., palyginti su 2015 m. I pusm., augo judriojo telefono ryšio paslaugų (7,2 proc.), interneto prieigos (1,5 proc.), radio ir televizijos programų siuntimo paslaugų (19,5 proc.), televizijos paslaugų (5,6 proc.) ir tinklų sujungimo (6,9 proc.) paslaugų pajamos, mažėjo fiksuootojo telefono ryšio paslaugų (7,8 proc.), skirtujų linijų paslaugų (18,4 proc.), duomenų perdavimo paslaugų (0,7 proc.), optinių skaidulų nuomos paslaugų (2,9 proc.) pajamos. Judriojo telefono ryšio paslaugų pajamų augimą 2016 m. I pusm. lémė tai, kad išaugo paketinių duomenų perdavimo paslaugų naudojimas. Fiksuootojo telefono ryšio paslaugų pajamos mažėjo dėl mažėjančios paklausos, konkurencijos tarp paslaugų teikėjų ir konkurencinio spaudimo iš judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų.

2016 m. I pusm. pabaigoje placiauostės interneto prieigos abonentų skaičius, palyginti su tuo pačiu 2015 m. laikotarpiu, išaugo 7,6 proc., judriojo telefono ryšio abonentų (aktyvių SIM kortelių) skaičius išliko stabilus (sumažėjo 0,04 proc.), bet 3,2 proc. sumažėjo fiksuootojo telefono ryšio abonentų skaičius. Palyginimui, per 2015 m. placiauostės interneto prieigos abonentų skaičius išaugo 6,9 proc., o judriojo telefono ryšio abonentų skaičius sumažėjo 1,9 proc., fiksuootojo telefono ryšio abonentų skaičius sumažėjo 4,2 proc.

¹³ Vadinamasis 1998 m. arba „senasis“ reguliavimo paketas.

¹⁴ Viešojo fiksuootojo ryšio tinklo, naudojamo viešosioms fiksuootojo telefono ryšio paslaugoms teikti, ir (arba) viešųjų fiksuootojo telefono ryšio paslaugų, viešojo judriojo ryšio tinklo, naudojamo viešosioms judriojo telefono ryšio paslaugoms teikti, ir (arba) viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų, skirtujų linijų paslaugų, interneto prieigos bei kitų duomenų perdavimo paslaugų, nenaudojamų fizinių šviesolaidinių (optinių) linijų skaidulų, televizijos (kabelinės TV, MDTV, IPTV, antžeminės televizijos DVB-T, palydovinės) paslaugų, radio ir televizijos programų siuntimo paslaugų.

Plačiajuostės interneto prieigos paslaugų abonentų skaičius 2016 m. I pusm. pabaigoje siekė 1 229,0 tūkst., o skvarba pasiekė 42,8 proc. (palyginti su 2015 m. I pusm. pabaiga, išaugo 7,6 proc.). Iš bendro plačiajuostės interneto prieigos paslaugų abonentų skaičiaus didžioji dalis (43,2 proc.) interneto prieigai naudojo šviesolaidinio ryšio linijas (per metus abonentų, kurie prie interneto jungiasi šviesolaidinėmis linijomis, skaičius išaugo 7,9 proc.). Auga plačiajuosčio interneto sparta: abonentų, kuriems užtikrinama 30 Mb/s ir didesnė sparta, skaičius per metus išaugo 9,1 proc. 2016 m. I pusm. pabaigoje 40,5 proc. namų ūkių galėjo naudotis 30 Mb/s ir didesne interneto sparta, iš jų 12,4 proc. namų ūkių – didesne negu 100 Mb/s sparta.

Lietuvoje sėkmingai besiplečiantys naujosios kartos plačiajuosčio ryšio tinklai lemia ir populiarėjantį televizijos programų signalų perdavimą interneto protokolo technologijomis (angl. *Internet Protocol Television*) (toliau – IPTV). 2016 m. I pusm. pabaigoje IPTV paslaugas teikė 14 bendrovės, o šiuo būdu televizijos programas žūrėjo 192,6 tūkst. abonentų (2015 m. I pusm. pabaigoje – 159,5 tūkst. abonentų). Nepaisant to, kad pastaruoju metu auga IPTV paslaugų abonentų skaičius, daugiausia abonentų (54,1 proc.) vis dar naudojasi mokamomis televizijos programų, perduodamų kabelinės televizijos tinklais, paslaugomis – jomis 2016 m. I pusm. pabaigoje naudojosi 386,0 tūkst. abonentų.

2016 m. I pusm. pabaigoje mokamos televizijos (angl. *Pay-TV*) paslaugomis, teikiamomis kabelinės ir mikrobangų daugiakanalės televizijos (KTV ir MDTV), skaitmeninės antžeminės televizijos (DVB-T), palydovinės televizijos tinklais, bei IPTV paslaugomis naudojosi 713,0 tūkst. abonentų, per metus jų skaičius sumažėjo 0,8 proc.

2016 m. I pusm. į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą buvo investuota 55,4 mln. Eur, t. y. 58,3 proc. daugiau negu 2015 m. I pusm. Jau keletą metų iš eilės didžioji dalis investicijų buvo skirta šviesolaidinių ryšiu grįstos naujosios kartos tinklui (angl. *Next Generation Network, NGN*) ir judriojo ryšio bei plačiajuosčio ryšio tinklui (3G, 3,5G, 4G, 4,5G) plėtrai. Tai atspindi ir interneto prieigos paslaugų abonentų pasiskirstymas: daugiau nei trečdalis visų interneto prieigos paslaugų abonentų (2014 m. – 43,03 proc., 2015 m. – 43,6 proc., 2016 m. I pusm. pabaigoje – 43,2 proc.) interneto prieigą gavo šviesolaidinėmis ryšio linijomis. Antras pagal populiarumą prisijungimo prie interneto būdas buvo judrusis radijo ryšys (2014 m. – 27,79 proc., 2015 m. – 29,8 proc., 2016 m. I pusm. – 31,2 proc.), trečioje vietoje – xDSL linijos (2014 m. – 15,30 proc., 2015 m. – 13,9 proc., 2016 m. I pusm. – 13,2 proc.). Abonentų pasirinkimą interneto prieigos paslaugas gauti judriuoju ir belaidžiu ryšiu lėmė ne tik papildomų privalumų suteikiantis ir šių paslaugų funkcionalumas, bet ir didėjantis interneto prieigos paslaugų skverbimasis į atokesnes vietoves, kur teikti interneto prieigos paslaugas fiksuoju ryšiu operatoriams yra ekonomiškai nenaudinga.

Šviesolaidinės ryšio linijos (FTTx) Lietuvoje išlieka pagrindinė plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimo technologija. 2016 m. I pusm. pabaigoje Lietuvoje buvo 531,0 tūkst. šviesolaidinių ryšio linijų, palyginti su tuo pačiu 2015 m. laikotarpiu, jų skaičius išaugo 7,9 proc. Asociacijos „FTTH Council Europe“ 2015 m. gruodžio mén. atlikto tyrimo¹⁵ duomenimis, Lietuva toliau pirmavo Europoje pagal plačiajuosčio interneto, teikiamo šviesolaidinėmis ryšio linijomis, skvarbą (beveik 36,78 proc. prisijungimų 100 namų ūkių). Antroje europinių reitingų vietoje – Latvija (36,2 proc. prisijungimų 100 namų ūkių), trečioje vietoje – Švedija (35,2 proc. prisijungimų 100 namų ūkių). Visose likusiose ES šalyse šviesolaidinių internetu naudojasi mažiau nei 30 proc. namų ūkių. Pasaulyje Lietuva pagal šviesolaidinio interneto skvarbą buvo devintoje vietoje (pirmają vietą užėmė Pietų Koréja, kur šviesolaidinių internetu naudojosi apie 75 proc. namų ūkių, antra vieta pasauliniame reitinge atiteko Jungtiniam Arabų Emyratams, trečia – Singapūrui, ketvirta – Katarui, penkta – Honkongui, šešta – Japonijai, septinta – Urugvajui, aštunta – Taivanui).

2016 m. vasario 25 d. EK paskelbė naują Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą¹⁶ (DESI), apimantį galimybų naudotis e. ryšiu, naudojimosi internetu įgūdžių, naudojimosi e. ištekliais apimties, svarbiausių skaitmeninių technologijų išplėtojimo ir viešojo sektoriaus e. paslaugų įvertinimus. 2016 m. pagal bendrą skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą 0,55 bendro balo (vertinimo skalėje nuo 0 iki 1) įvertinta Lietuva yra trylikta iš 28 ES valstybių narių. Pažymėtina, kad

¹⁵ http://ftthcouncil.eu/documents/PressReleases/2016/PR20160217_FTTHranking_panorama_award.pdf

¹⁶ <http://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>

pagal vieną sudedamujų bendro indekso dalį – galimybes naudotis e. ryšiu – 0,7 balo įvertinta Lietuva yra septinta iš ES valstybių. ES kontekste, Lietuva užima aukštas pozicijas pagal naujos kartos interneto prieigos aprėptį (t. y. kokia dalis namų ūkių gali naudotis 30 Mb/s ir didesnės spartos internetu): Lietuvos rodiklis – 97 proc., kai ES vidurkis – 71 proc., Lietuvai tenka 4 vieta ES. Pagal sparčiojo plačiajuosčio ryšio abonentų dalį (t. y. 30 Mb/s ir didesnės spartos interneto ryšiu besinaudojančių abonentų dalį nuo visų fiksuootojo plačiajuosčio ryšio abonentų) Lietuvai taip pat tenka 4 vieta ES: Lietuvos rodiklis – 58 proc., o ES vidurkis – 30 proc. Taip pat Lietuvoje yra vienos žemiausių fiksuootojo plačiajuosčio ryšio kainų ES – pagal asmenų pajamų dalį (proc.), išleidžiamą pigiausiam plačiajuosčio ryšio abonentui, užimame 1-ają vietą ES. Tačiau nepaisant beveik visuotinio plačiajuosčio ryšio prieinamumo ir žemų kainų, plačiajuostį ryšį yra užsisakę tik 64 proc. namų ūkių (tai gerokai mažiau nei ES vidurkis – 75 proc.).

Siekdama sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai, elektroninių ryšių tinklų plėtrai ir paslaugų gavėjų gerovės didinimui, Tarnyba atlieka atitinkamų elektroninių ryšių rinkų tyrimus. Rinkų tyrimų tikslas yra įvertinti, ar atitinkamoje rinkoje yra didelę įtaką turintis ūkio subjektas, kuris gali elgtis nepriklausomai nuo konkurentų bei paslaugų gavėjų ir taip riboti konkurenciją. Tarnyba, nustatiusi, kad yra ūkio subjektas, turintis didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, tokiam ūkio subjektui gali nustatyti tam tikrus įpareigojimus: įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės įpareigojimą, sąnaudų apskaitos įpareigojimą, apskaitos atskyrimo įpareigojimą, įpareigojimus, susijusius su mažmeninių paslaugų reguliavimu. Nustatiusi įpareigojimus, Tarnyba prižiūri, kaip didelę įtaką atitinkamose rinkose turintys ūkio subjektai juos vykdo.

2017 m. Tarnyba planuoja pabaigti 3 rinkos tyrimus, kurie buvo ar bus pradėti 2016 m.: Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos, Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos, Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuootoje vietoje, rinkos. Papildomai Tarnyba 2017 m. antroje pusėje planuoja pradėti dar 3 rinkos tyrimus: Didmeninės vietinės prieigos fiksuootoje vietoje rinkos, Didmeninės centrinės prieigos fiksuootoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos, ir Vartotojams ir paslaugų gavėjams, išskyrus vartotojus, teikiamas prieigos prie viešojo telefono ryšio fiksuootoje vietoje, rinkos tyrimus.

Pašto sektoriaus vystymosi tendencijos ir reguliavimas

Tiesioginis Lietuvos pašto rinkos liberalizavimo rezultatas – didėjanti konkurencija. 2016 m. I pusm. pabaigoje buvo registruoti 62 pašto paslaugos teikėjai, iš kurių realiai veiklą vykdė 55 pašto paslaugos teikėjai. Palyginti su 2015 m. I pusm., bendras pašto rinkos dalyvių skaičius 2016 m. I pusm. sumažėjo 10,1 proc., t. y. nuo 69 iki 62 pašto paslaugos teikėjų.

Pastaraisiais metais Lietuvos, kaip ir visas ES, pašto rinka patyrė didelių pokyčių, kuriuos paskatino technologijų pažanga ir didėjanti konkurencija, pašto rinkos liberalizavimas, IT ir alternatyvių informacijos siuntimo kanalų plėtra.

Pokyčiai rinkoje nulémė ir pastarųjų metų tendenciją – pastaraisiais metais augo pašto siuntinių, tačiau mažėjo korespondencijos siuntų skaičius. Bendra pašto siuntų rinka, vertinant pagal kiekį, 2016 m. I pusm. sumažėjo 14,4 proc. Pašto siuntiniai ne tik sudaro vis didesnę visų pašto siuntų dalį (2015 m. I pusm. – 11,0 proc., o 2016 m. I pusm. – 15,2 proc. visų pašto siuntų), bet ir auga jų kiekis. 2016 m. I pusm. siūstų ir gautų pašto siuntinių kiekis, palyginti su 2015 m. I pusm., išaugo 18,0 proc. (nuo 4,6 mln. vnt. pašto siuntinių 2015 m. I pusm. iki 5,4 mln. vnt. pašto siuntinių 2016 m. I pusm.); tarptautinių pašto siuntinių kiekis išaugo 28,7 proc., vidaus pašto siuntinių kiekis išaugo 15,1 proc. Pašto siuntinių kiekio augimui didelės įtakos turi elektroninės prekybos bei savitarnos pašto terminalų populiarėjimas šalyje. Korespondencijos siuntų kiekiai mažėjo – 2015 m. I pusm. persiusta 37,3 mln. vnt. korespondencijos siuntų, o 2016 m. I pusm. – 30,4 mln. vnt., t. y. 18,4 proc. mažiau nei 2015 m. I pusm.

Bendra pašto paslaugos rinka, kuri apima pašto siuntų, siunčiamų pašto tinklui, ir pašto siuntų, įteiktų asmeniškai pasirašytinai, rinkas, vertinant pagal pajamas 2016 m. I pusm. augo 5,9 proc. ir sudarė 60,7 mln. Eur. Tokiam pašto rinkos augimui daugiausiai įtakos turi auganti elektroninė prekyba, nes prekių pristatymą dažniausiai užtikrina pašto paslaugos teikėjai. Tradicines pašto paslaugas

keičiančios elektroninės alternatyvos keičia vartotojų poreikius, vis labiau mažindamos korespondencijos siuntų kiekį, tačiau tuo pat metu pažangios elektroninių ryšių priemonės didina pašto siuntinių paklausą, taip skatindamos pašto sektorių keistis.

Bendroje pašto paslaugos rinkoje pagal 2016 m. I pusm. gautas pajamas didžiausių rinkos dalį užėmė AB Lietuvos paštas (37,2 proc.) ir UAB „DPD Lietuva“ (18,1 proc.), atitinkamai 2015 m. I pusm. AB Lietuvos paštas užėmė 43,1 proc. ir UAB „DPD Lietuva“ 16,4 proc. rinkos. Pajamos, gautos už pašto siuntas, siunčiamas pašto tinklu¹⁷, 2016 m. I pusm. sudarė 23,4 mln. Eur ir, palyginti su 2015 m. I pusm., sumažėjo 10,8 proc. Šioje rinkoje pagal pajamas, kaip ir ankstesniais metais, 2016 m. I pusm. didžiausių dalį užėmė AB Lietuvos paštas – 94,1 proc. Pajamos, gautos už pašto siuntas, įteiktas asmeniškai pasirašytinai, 2016 m. I pusm. siekė 37,4 mln. Eur ir, palyginti su 2015 m. I pusm., išaugo 20,0 proc. Šioje rinkoje 2016 m. I pusm. pagal pajamas didžiausias dalis užėmė tie patys pašto paslaugos teikėjai, kaip ir 2015 m. I pusm.: UAB „DPD Lietuva“, UAB „DHL Lietuva“ ir UAB „Venipak LT“ (atitinkamai 29,4 proc., 14,8 proc. ir 8,0 proc. rinkos).

AB Lietuvos paštas yra universaliosios pašto paslaugos teikėja iki 2019 m. gruodžio 31 d., kuri atsako už kokybišką universaliosios pašto paslaugos teikimą Pašto įstatymo nustatyta tvarka. 2015 m. gruodžio 31 d. duomenimis, AB Lietuvos paštas universaliajai pašto paslaugą teikė 793 (2014 m. pabaigoje – 811) universaliosios pašto paslaugos teikimo vietose, kurias sudarė: 659 stacionarūs paštai (miestuose – 211, kaimuose – 448), 22 pašto poskyriai (miestuose – 19, kaimuose – 3) ir 133 universaliosios pašto paslaugos teikimo vietos kaimuose, aptarnaujamos 27 kilnojamųjų paštų.

Siekiant efektyvaus pašto sektoriaus funkcionavimo, didesnis dėmesys skiriamas tiek visų pašto paslaugos teikėjų veiklos priežiūrai, tiek galimų ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimui ir prevencijai. Skatinant konkurenciją pašto sektoriuje ir siekiant užtikrinti galimybę kitiems pašto paslaugos teikėjams skaidriomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis universaliosios pašto paslaugos teikėjos AB Lietuvos pašto valdomu pašto tinklu, Tarnyba 2017 m. toliau vykdys AB Lietuvos pašto kitiems pašto paslaugos teikėjams taikomų sąlygų naudotis pašto tinklu priežiūrą, prieikus spręs ginčus, kilsiančius tarp AB Lietuvos pašto ir kitų pašto paslaugos teikėjų.

Vienas iš svarbiausių ES bei Lietuvos pašto sektoriaus teisinio reguliavimo tikslų išlieka nenutrukstamas universaliosios pašto paslaugos teikimas vienodomis sąlygomis visiems šią paslaugą pageidaujantiems gauti šalies gyventojams už prieinamas kainas visoje šalies teritorijoje nepriklausomai nuo geografinės vietovės, kartu siekiant užtikrinti kiekvienam pašto paslaugos naudotojui pasirinkimo įvairovę ir sudaryti galimybes verslo plėtrai. 2017 m. Tarnyba, vadovaudamasi pašto sritį reglamentuojančiais teisės aktais, toliau vykdys AB Lietuvos pašto teikiamos universaliosios pašto paslaugos kokybės ir tarifų taikymo priežiūrą, taip pat sąnaudų apskaitos sistemos kontrolę.

Paslaugų kokybė ir vartotojų informavimas

Tarnyba, gerindama vartotojų galimybes gauti visapusišką informaciją apie elektroninių ryšių ir informacinių technologijų paslaugas, administruoja šias interneto svetaines: www.rrt.lt/matavimai.rrt.lt/; www.raskinterneta.lt; www.matuok.lt; www.skaičiuok.lt; www.esaugumas.lt; www.cert.lt; www.elektroninisparasas.lt; <http://epaslaugos.rrt.lt/apreptis/>; e-infrastruktura.lt. Siekiant užtikrinti efektyvesnę vartotojams aktualios informacijos sklaidą, 2017 m. numatoma testi 2016 m. pradėtus darbus, kurių metu mažinamas bendras svetainių skaičius, kuriami geriau tikslinių grupių poreikiams pritaikyti skaitmeninės informacijos sklaidos kanalai.

Siekiant tinkamai įvertinti teikiamų paslaugų kokybę sparčiai technologijų požiūriu besikeičiančiame elektroninių ryšių sektoriuje ir apie tai informuoti paslaugų gavėjus, Tarnyba atlieka belaidės interneto prieigos paslaugų kokybės stebėseną, viešųjų judriojo ir fikuotojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių kontrolinius bandymus, Tarnybos interneto svetainėje publikuoja metines šių matavimų rezultatų ataskaitas. Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių matavimai atliekami visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje – miestuose bei magistraliniuose ir krašto keliuose, stovint arba važiuojant. Matavimai atliekami visų Lietuvos Respublikoje veikiančių judriojo ryšio operatorių tinkluose tuo pačiu metu (lygiagrečiai) ir naudojant tą pačią matavimo įrangą. Viešųjų

¹⁷ Tai pašto siuntos, priskiriamos universaliajai pašto paslaugai, siuntos, siunčiamos dideliais kiekiais, bei kitų pašto paslaugos teikėjų pateiktos pašto siuntos, pristatomos gavėjams iš jų gaunamajų laiškų dėžutes.

judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodikliai įvertinami vadovaujantis Europos telekomunikacijų standartų instituto techninėmis specifikacijomis¹⁸ bei Viešujų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo metodika, patvirtinta Tarnybos direktorius 2009 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1V-260 „Dėl Viešujų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo metodikos patvirtinimo“.

Tarnyba, prisijungdama prie atvirų duomenų iniciatyvos vystymo Lietuvoje, sudarė galimybę naudotis pirminiais interneto prieigos stebėsenos sistemos (toliau – IPSS) matavimų duomenimis, juos laisvai gali naudoti įvairių programėlių mobiliesiems įrenginiams ir taikomųjų programų kūrėjai ar elektroninių ryšių paslaugas teikiantys ūkio subjektai. Specialiai parengta prieiga leidžia kompiuteriui automatiškai importuoti duomenis iš interneto prieigos stebėsenos sistemos duomenų bazės. IPSS matavimų duomenys taip pat skelbiami viešai prieinamame interaktyviame žemėlapyje adresu <http://matavimai.rrt.lt/>, kur vartotojai savarankiškai gali susipažinti su atlirkto matavimų rezultatais, įvertinti interneto prieigos paslaugą, teikiamą viešaisiais judriojo ryšio tinklais, kokybę ir pasinaudoti šia informacija rinkdamiesi jų poreikius atitinkančias paslaugas.

2016 m. pabaigoje atnaujinta Tarnybos administruojama interneto spartos matavimo sistema Matuok.lt, kuri yra pasiekama interneto svetainėje <http://matuok.lt/>. Naudodamiesi šiuo Tarnybos įrankiu, vartotojai savarankiškai gali įvertinti jiems teikiamos interneto prieigos ryšio spartą, kaupti ir analizuoti gautus matavimų rezultatus. Atnaujintoje matavimo sistemoje įdiegtas naujas matavimo modulis paremtas OOKLA duomenų perdavimo spartos matavimo technologija, kuri užtikrina vartotojams galimybę itin tiksliai įvertinti, kokią duomenų perdavimo spartą suteikia jų interneto prieigos paslaugų teikėjas. Šis atnaujintas interneto spartos matavimo įrankis bus naudingas vartotojams, padės įvertinti jiems teikiamą paslaugų kokybę ir priimti tinkamus sprendimus renkantis jų poreikius atitinkančias paslaugas. 2017 m. planuojama atnaujinti šios sistemos techninę įrangą.

ERĮ 36 straipsniu ir Pašto įstatymo 13 straipsniu Tarnyba yra įgaliota spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų išankstine ne teismo tvarka. Iškilus ginčui tarp galutinio paslaugų gavėjo (naudotojo) ir paslaugų teikėjo, galutinis paslaugų gavėjas (naudotojas) turi teisę kreiptis į Tarnybą dėl ginčo išsprendimo išankstine ne teismo tvarka, pateikdamas Tarnybai prašymą Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktorius 2011 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1015 „Dėl Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“, arba Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis, kuriam būtų nurodytas atsakomas, konkretus skundžiamas atsakovo veiksmas arba sprendimas, aplinkybės ir įrodymai, kuriais grindžiamas reikalavimas, konkretus reikalavimas, informacija apie kreipimąsi į atsakovą, pridedamų dokumentų sąrašas ir t. t. Tarnybos priimtas sprendimas ginčo atveju įsiteisėja ir yra privalomas vykdyti pasibaigus 30 dienų nuo Tarnybos sprendimo priėmimo dienos terminui, per kurį ginčo šalys turi teisę kreiptis tiesiogiai į bendrosios kompetencijos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.

Ūkio subjektų veiklos priežiūra

Tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 4-432/1R-169 „Dėl Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo aprašo, Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“ ir kitų ūkio subjektų veiklos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, pagal kompetenciją konsultuoja ūkio subjektus, atlieka kitus prevencinius veiksmus, kad užkirstų kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlieka ūkio subjektų veiklos patikrinimus, teisės aktų nustatyta tvarka vertina gautą informaciją apie ūkio subjektus ir taiko poveikio priemones ūkio subjektams įstatymu ir jų įgyvendinamujų teisės aktų nustatyta tvarka.

¹⁸ ETSI TS 102 250-2 V1.6.2 (2008-09)

Ūkio subjektų veiklos priežiūra vykdoma vadovaujantis minimalios ir proporcingsos priežiūros naštos, nediskriminavimo, planavimo, viešumo, metodinės pagalbos teikimo ir funkcijų atskyrimo principais.

Tarnybos direktoriaus 2016 m. rugėjo 1 d. įsakymu Nr. 1V-910 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. 1V-853 „Dėl ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ Tarnyba pakeitė ir nauja redakcija išdėstė ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisykles, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 1V-853 „Dėl ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių patvirtinimo“, kuriose patikslintos ir aiškiau reglamentuotos ūkio subjektų veiklos patikrinimų procedūros.

Tarnyba, vadovaudamasi Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“, 7.4 papunkčiu ir siekdama įgyvendinti Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169 „Dėl Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo aprašo, Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“, pateiktas rekomendacijas, parengė kontrolinius klausimynus, pagal kuriuos atliekami ūkio subjektų planiniai patikrinimai. Pagrindinė kontrolinio klausimyno dalis yra aiškiai ir suprantamai suformuluoti kontroliniai klausimai, parengti elektroninių ryšių paslaugų ir pašto paslaugos teikėjams vadovaujantis teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

Tarnybos planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašai, kontroliniai klausimynai ir apibendrinti ūkio subjektų priežiūros rezultatai skelbiami Tarnybos interneto svetainėje.

Tarnyba nuo 2011 m. yra prisijungusi prie iniciatyvos „Deklaracija dėl pirmųjų verslo metų“, įspireigodama pirmaisiais ūkio subjekto veiklos metais netaikyti poveikio priemonių (baudų, veiklos ribojimo ir kt.), o identifikavus pažeidimą, pirmiausia nustatyti tinkamą terminą jiems pašalinti, konsultuoti ir teikti metodinę pagalbą pirmuosius metus veiklą vykdantiems ūkio subjektams. Minėta deklaracija paskelbta Tarnybos interneto svetainėje. Tarnyba taip pat teikia konsultacijas ir reikiamą informaciją ūkio subjektams nemokamu pasitikėjimo ir pagalbos telefono ryšio numeriu **8 800 20030**.

Patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūra

2015 m. kvalifikuotų sertifikatų sudarymo paslaugas Lietuvos Respublikoje teikė ir buvo prižiūrimi trys Lietuvos Respublikoje įregistruoti sertifikavimo paslaugų teikėjai: UAB Skaitmeninio sertifikavimo centras, VĮ Registrų centras ir Gyventojų registro tarnyba (toliau – GRT). Palyginti su 2014 m., bendras Lietuvos sertifikavimo paslaugų teikėjų išduotų galiojančių kvalifikuotų sertifikatų skaičius 2015 m. pab. padidėjo 7,45 proc. ir pasiekė 961,3 tūkst.

Lietuvoje galima įsigyti elektroninio parašo formavimo duomenis bei kvalifikuotus sertifikatus kartu su SIM kortelėmis ir iš judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų, kurie atlieka registravimo tarnybų funkcijas. Pastebėtina, kad 2015 m. sparčiausiai augo kvalifikuotų sertifikatų, išduodamų kartu su SIM kortelėmis, skaičius (per 2015 metus tokį kvalifikuotų sertifikatų skaičius padidėjo 60 proc. ir pasiekė 113,8 tūkst.). Aukščiau pateikta informacija rodo, kad Lietuvos gyventojai vis labiau aprūpinami elektroninio parašo priemonėmis, o susidomėjimas elektroniniu parašu auga.

Vienas svarbiausiu pokyčių šioje rinkoje 2015 m. buvo tai, kad GRT, sudarinėjusi kvalifikuotus sertifikatus, įrašomus į asmens tapatybės korteles ir valstybės tarnautojų pažymėjimus, sertifikatų sudarymo funkcijas perdavė Asmens dokumentų išrašymo centriui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir nuo 2016 m. sausio 1 d. nutraukė savo veiklą. Tarnyba, siekdama užtikrinti kvalifikuotų sertifikatų turėtojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, kaip elektroninio parašo priežiūros įstaiga, konsultavo GRT ir Asmens dokumentų išrašymo centrą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos funkcijų perdavimo ir perėmimo klausimais.

Iki 2016 m. birželio 30 d. Tarnyba vykdė elektroninio parašo priežiūros institucijos funkcijas. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, paskyrimo“ ir eIDAS reglamento nuostatomis, Tarnyba nuo 2016 m. liepos 1 d. vykdo patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, funkcijas. eIDAS reglamento

nuostatomis išplėsta Tarnybos prižiūrimų paslaugų aibė (reglamentuojamos elektroninio parašo, elektroninio spudo, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų, elektroninių laiko žymų sudarymo, elektroninio parašo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ilgalaikės apsaugos ir elektroninio regiszruoto pristatymo paslaugos) ir atliekamos priežiūros apimtis (pareiga prižiūrėti tiek kvalifikuotas, tiek ir nekvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas), taip pat kvalifikuotiems patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams įtvirtinta prievolė tam tikrais atvejais atliglioti privalomą auditą (auditą savo lėšomis kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai privalo atliglioti bent kas 24 mėn. reguliariai arba pareikalavus patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai, siekiant patvirtinti, kad jie ir jų teikiamos kvalifikuotos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitinka eIDAS reglamente nustatytais reikalavimais bei audito išvadas pateikti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai) ir kt.

Pagrindiniai Tarnybos, kaip patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos, uždaviniai yra paslaugų teikėjų veiklos priežiūra, konsultacijų, metodinės pagalbos teikimas, elektroninės formos patikimojo sąrašo, kuriamo pateikiama informacija apie Lietuvoje prižiūrimų kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų teikiamas kvalifikuotas paslaugas, (angl. *Trusted Services List, TSL*) sudarymas ir skelbimas, pirmininkavimas Europos elektroninio parašo priežiūros institucijų forumui (FESA), atstovavimas EK ir Europos Tarybos darbo grupėse ir komitetuose patikimumo užtikrinimo paslaugų klausimais, pasiūlymų teikimas rengiamiems standartų projektams.

2017 m. pagrindinis Tarnybos dėmesys šioje srityje bus skiriamas tinkamai patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūrai, pagalbos vartotojams e. parašo bei kitų patikimumo užtikrinimo paslaugų klausimais teikimas ir šių paslaugų naudos viešinimas, asmenų kompetencijos ugdymas e. parašo ir kitų patikimumo užtikrinimo paslaugų klausimais. Atsižvelgiant į tai, kad eIDAS reglamento patikimojo sąrašo apimtis išplečiama, Tarnyba 2017 m. numato atliglioti Nacionalinio patikimumo užtikrinimo paslaugų sąrašo (TSL) (angl. *Trusted Services List*) tvarkymo programinės priemonės funkcionalumo praplėtimo darbus, t. y. bus modifikuojama (ar sukurta) programinė priemonė TSL tvarkyti, nes dabartinė Tarnybos turima TSL tvarkymo priemonė apima tik dalį patikimumo užtikrinimo paslaugų, t. y. tik elektroninio parašo sertifikatų sudarymo ir laiko žymų sudarymo paslaugas, todėl reikės ją papildyti eIDAS reglamente apibrėžtomis elektroninio spudo, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų, elektroninio parašo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ilgalaikės apsaugos ir elektroninio regiszruoto pristatymo patikimumo užtikrinimo paslaugomis.

Tarnyba 2017–2019 m. planuoja toliau vystyti Elektroninio parašo nuotlinio mokymo sistemą www.elektroninisparasas.lt, konsultuoti ir teikti metodinę pagalbą elektroninio parašo naudojimo klausimais, viešinti elektroninio parašo naudą, o 2019 m. vykdyti investicijų projektą, kurio metu mokymo sistema bus modernizuojama atsižvelgiant į pasikeitusi elektroninio parašo teisinį reguliavimą. Taip pat nuo 2017 m., bendradarbiaujant su Informacinių visuomenės plėtros komitetu prie Sasisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir asociacija „Langas į ateitį“, planuojama pradėti įgyvendinti bendrą tarpinstitucinį projektą, skirtą Lietuvos gyventojų skaitmeniniams gebėjimams tobulinti. Tarnybos indėlis bus įgyvendinti priemones, skirtas gyventojų gebėjimams elektroninio parašo ir kitų patikimumo užtikrinimo paslaugų srityje padidinti.

Radijo dažnių (kanalų) valdymas, naujų technologijų tinklų plėtra

Pastaruojančiu metu ypatingas dėmesys skiriamas LTE technologijos tinklų plėtrai. LTE technologijos tinklai šiuo metu yra pagrindinė priemonė, suteikianti Lietuvos gyventojams galimybę gauti ketvirtos kartos judriojo ryšio paslaugas. Judriojo ryšio operatoriai, kurie naujos kartos tinklų plėtrai pasitelkia 800 MHz, 1800 MHz, 2600 MHz radijo dažnių juostas, intensyviai diegia šios technologijos radijo ryšio tinklus ir nuolat plečia naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio paslaugas. Pažymėtina, kad LTE abonentų skaičius Lietuvoje pastaraisiais metais auga labai intensyviai: vien per 2016 m. II ketv. šis skaičius išaugo 21,5 proc., per metus – apie 3 kartus, ir pasiekė 829,2 tūkst. abonentų.

Judriojo ryšio operatorių leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų galioja iki 2017 m. spalio 31 d. Siekdama užtikrinti, kad viešujų judriojo telefono ryšio paslaugų gavėjai po 2017 m. spalio 31 d. gautų ne prastesnės kokybės paslaugas, nei gauna dabar,

o minėtų radio dažnių juostų naudotojai prisidėtų prie Informacinių visuomenės plėtros 2014–2020 metų programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninėje darbotvarkė“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 244 „Dėl Informacinių visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo“, užsibrėžto tikslą – pasiekti, kad nuo 2020 m. 100 proc. namų ūkių būtų šalies teritorijoje, kurioje veikia sparčiojo interneto (30 Mb/s ir daugiau) ryšys, Tarnyba 2016 m. įvykdė Aukcioną suteikti teisę naudoti radio dažnus (kanalus) iš 880–915 MHz ir 925–960 MHz suporuotos radio dažnių juostos bei 1710–1785 MHz ir 1805–1880 MHz suporuotos radio dažnių juostos. Aukciono laimėtojai (AB „Omnitel“, UAB „Tele2“ ir UAB „Bitė Lietuva“) privalės užtikrinti, kad per 3 metus nuo leidimo išdavimo dienos teritorija, kurioje bus teikiamos viešosios judriojo telefono ryšio paslaugos, t. y. visuomenei prieinamos paslaugos, skirtos nacionaliniams arba nacionaliniams ir tarptautiniams skambučiams tiesiogiai arba netiesiogiai siųsti ir gauti naudojant atitinkamą telefono ryšio numerį ar numerius, nurodytus Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane, patvirtintame Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1V-1104 „Dėl Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių ir Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano patvirtinimo“, teikiamos viešuoju judriojo ryšio tinklu, aprėptu ne mažiau kaip 98 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos. Kiekvienas leidimo turėtojas taip pat privalės užtikrinti, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. spartusis belaidis plačiajuostis ryšys (30 Mb/s ir daugiau) su 85 proc. priėmimo tikimybe aprėptu teritoriją, kurioje gyvena ne mažiau kaip 85 proc. Lietuvos Respublikos gyventojų. 2017–2019 m. laikotarpiu Tarnyba skirs ypatingą dėmesį, kad šie įpareigojimai aukciono laimėtojų būtų tinkamai vykdomi.

Įgyvendinant 2009 m. spalio 28 d. EK rekomendaciją „Veiksmingesnis „skaitmeninio dividendo“ naudojimas Europos Sajungoje“¹⁹, atlikus skaitmeninei antžeminei televizijai skirtų radio dažnių (kanalų) perplanavimą, Tarnybos direktoriaus 2013 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1V-939 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. gegužės 6 d. įsakymo Nr. 1V-730 „Dėl Radijo ryšio plėtros 790–862 MHz radijo dažnių juostoje plano patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtinimus Radijo ryšio plėtros 790–862 MHz radijo dažnių juostoje plano pakeitimus, 2013 m. aukciono būdu trims operatoriams buvo išduoti leidimai naudoti radio dažnus (kanalus) iš 800 MHz radijo dažnių juostos (vadinamas pirmasis „skaitmeninis dividendas“). Leidimų naudoti radio dažnus (kanalus) turėtojams nustatyti tinklo plėtros reikalavimai, vienas iš jų – ne vėliau kaip iki 2020 m. sudaryti palankiausias sąlygas Lietuvos vartotojams teikti didelės spartos plačiajuosčio ryšio paslaugas ne mažiau kaip 95 proc. kiekvienos iš kaimiškų seniūnijų teritorijoje esančių namų ūkių. Svarbu pažymėti, kad AB Lietuvos radio ir televizijos centras 2015 m. irgi pradėjo diegti LTE technologijos tinklą, naudodamas 2310–2390 MHz radijo dažnių juostą, ir 2016 m. pradžioje turėjo įregistruvusi beveik 200 LTE radijo ryšio stočių.

2015 m. vyko Tarptautinės telekomunikacijų sajungos (toliau – ITU) organizuota Pasaulinė radijo ryšio konferencija (WRC-15), kurios metu, buvo įvardytos papildomos radijo dažnių juostos, tinkamos antžeminio plačiajuosčio belaidžio ryšio paslaugoms teikti. Šios konferencijos metu buvo galutinai susitarta tarp Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos bei Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos dėl 700 MHz radijo dažnių juostos²⁰ naudojimo plačiajuosčiam belaidžiam ryšiui sąlygų.

Lietuvai labai svarbūs tarptautinių organizacijų ir EK sprendimai dėl konkrečių radio dažnių juostų suderinto naudojimo. Aktualiausias šiuo metu yra vadinamojo „antrojo skaitmeninio dividendo“ klausimas – ES valstybės siekia iki 2020–2022 m. perplanuoti televizijos transliavimui naudojamus radio dažnus taip, kad 700 MHz radijo dažnių juostą būtų galima naudoti plačiajuosčio judriojo ryšio tinklams plėtoti. Įgyvendinti šiuos planus ypač sudėtinga ES pasienio valstybėse, kadangi būtina atsižvelgti į ES nepriklausančiose valstybėse veikiančias radijo ryšio sistemas, kurių naudojimas dažnai yra nesuderinamas arba sunkiai suderinamas su judriojo ryšio tinklų veikimu – jeigu nebus sutarta dėl bendro veiksmų scenarijaus, pasienio teritorijose galimybės naudoti šiuos radijo dažnus (kanalus) gali tapti labai ribotos. 2016 m. balandžio 28 d. EK įgyvendinimo sprendimu (ES) 2016/687 dėl 694–790

¹⁹ OL 2009 L 308, p. 24

²⁰ 694–790 MHz radijo dažnių juosta, kuri dar vadinama „antruoju skaitmeniniu dividendu“.

MHz dažnių juostos suderinimo antžeminėms sistemoms, kuriomis galima teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas, ir lankstaus jos naudojimo Sajungoje nacionaliniai tikslai²¹ buvo sederintos šios radijo dažnių juostos prieinamumo ir veiksmingo naudojimo ES antžeminėms sistemoms, kuriomis galima teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas, techninės sąlygos. Todėl 2017–2019 m. Tarnyba didelį dėmesį skirs UHF (470–790 MHz) radijo dažnių juostos, kuri dabar naudojama televizijos programų siuntimui, perplanavimui. Bus siekiama iki 2022 m. atlaisvinti 700 MHz radijo dažnių juostą, o televizijos programas siusti naudojant radijo dažnius (kanalus) vien iš 470–694 MHz radijo dažnių juostos.

2015 m. gegužės 28 d. EK priémė įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/750 dėl 1452–1492 MHz dažnių juostos sederinimo antžeminėms sistemoms, tinkamoms elektroninio ryšio paslaugoms teikti Sajungoje²² (toliau – Sprendimas 2015/750). Tačiau radijo ryšio plėtra šioje radijo dažnių juostoje gali būti sunkiai vykdoma ar iš viso negalima dėl užsienio valstybėse veikiančių aeronautikos navigacijos sistemų. Todėl kai kurių valstybių narių, išskaitant Lietuvą, iniciatyva Sprendime 2015/750 buvo įrašyta nuostata, kad valstybės narės neprivalo įgyvendinti įpareigojimų geografinėse vietovėse, kuriose dėl koordinavimo su trečiosiomis šalimis joms būtina nukrypti nuo šio sprendimo. Jos turi siekti kuo labiau sumažinti tokio nukrypimo taikymo trukmę ir geografinę apimtį. Todėl 2017 m. Tarnyba teiks siūlymus Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos telekomunikacijų administracijoms dėl 1452–1492 MHz radijo dažnių juostos naudojimo, siekdama, kad Lietuvoje 1452–1492 MHz radijo dažnių juosta galėtų būti naudojama pagal Sprendime 2015/750 nustatytus parametrus arba bent kad nuokrypis nuo šių parametru būtų kuo mažesnis.

Tarnybos direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 1V-698 „Dėl Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės ir radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo bei kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“, kuris įsigaliojo 2016 m. spalio 1 d., buvo patvirtinta Nacionalinė radijo dažnių paskirstymo lentelė ir radijo dažnių naudojimo planas (toliau – Dažnių lentelė), kuri viename dokumente apjungė iki tol galiojusius atskirus dokumentus, t. y. Nacionalinę radijo dažnių paskirstymo lentelę, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės patvirtinimo“, ir Radijo dažnių naudojimo planą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2008 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1160 „Dėl Radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo“. Dažnių lentelėje, atsižvelgiant į Pasaulinės radijo ryšio konferencijos rezultatus, Lietuvos Respublikoje naudojamą radijo dažnių paskirstymas radijo ryšio tarnyboms sederintas su ITU Radijo ryšio reglamente numatytu paskirstymu, kiek tai nepriestarauja Lietuvos Respublikos interesams ir ES teisei. Patvirtinus Dažnių lentelę, kuria 2017 m. bus vadovaujamas valdant radijo dažnus (kanalus), sumažintas ūkio subjektų veiklą reglamentuojančių teisės aktų skaičius ir pagrindiniai radijo dažnių naudojimo reikalavimai – radijo dažnių juostų priskyrimas radijo ryšio tarnyboms, paskirtis, naudojimo būdai ir sąlygos bei susiję dokumentai – nustatyti viename teisės akte.

Radijo spektro kontrolė (stebėsenė)

ERĮ 46 straipsniu Tarnybai pavesta kontroliuoti, kaip laikomasi radijo ryši reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ir atlikti radijo stebėseną. Atliekant radijo stebėseną, kontroliuojama ir analizuojama, kiek radijo dažnių spektro užima įvairių radijo bangas skleidžiančių įrenginių spinduliuotę, ar spinduliuotė ir radijo trikdžių lygai atitinka teisės aktų reikalavimus. Tarnybai taip pat suteikta teisė vykdyti radijo trikdžių tyrimą (paiešką).

Plačiajuosčio radijo ryšio tinklai negali sėkmingai veikti, jei nėra užtikrintas elektromagnetinis sederinumas ir švarus, be radijo trikdžių radijo dažnių spektras. Visa tai yra svarbūs kokybisko paslaugų teikimo ir plačiajuosčio ryšio tinklų plėtros veiksniai naudojant šiuolaikines ryšio technologijas. Elektromagnetinio sederinamumo užtikrinimo priežiūrai, radijo trikdžių prevencijai, trikdžių šaltinių paieškai ir pašalinimui naudojamos penkios fiksuotosios ir aštuonios judriosios radijo stebėsenos stotys, t. y. specialios paskirties automobiliai su įmontuota radijo signalų parametru matavimo įranga.

²¹ OL 2016 L 118, p. 4

²² OL 2015 L 119, p. 27

Stiprinant radijo spekto stebėseną, 2016 m. pradėtas judriųjų radijo stebėsenos stočių atnaujinimo investicijų projektas. Iki 2018 m. planuojama atnaujinti judrišias radijo stebėsenos stotis, t. y. pakeisti šiuo metu naudojamas 2006–2008 m. įsigytas judrišias radijo stebėsenos stotis naujomis, įsigyti radijo pelengavimo įrangą, radijo stebėsenai skirtą radijo ryšio parametrų matavimo bei antenų sistemos įrangą, kuria bus aprūpintos visas planuoamos įsigytų judriosios radijo stebėsenos stotys. Judriosios radijo stebėsenos stotys leis efektyviai ir greičiau atliglioti radijo trukdžių šaltinių paiešką ir trukdžių tyrimus, televizijos ir radijo transliavimo stočių spinduliuotės parametrų kontrolinius matavimus, vykdyti radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygų laikymosi priežiūrą, fiksuoti neteisėtai naudojamą radijo dažnių (kanalų) naudotojus ir atliglioti kitus būtinus radijo stebėsenos darbus visoje Lietuvos teritorijoje.

Siekiant plėsti radijo spekto stebėsenos stočių galimybes, 2017 m. numatoma pradėti 3 metų trukmės investicijų projektą, skirtą fiksuojujų radijo spekto stebėsenos stočių įrangai įsigyti ir atnaujinti. Vykdant šio investicijų projekto I etapą, 2017 m. numatoma įrengti naują, nuo miesto nutolusią fiksuoja radijo spekto stebėsenos stotį „švaresnėje“ elektromagnetinėje aplinkoje, t. y. Kauno raj. Dovainonių km., kur jau daug metų veikia Tarnybos Aparatūros ir įrenginių EMS kontrolės skyriaus laboratorijos dalis, kad būtų galima atliglioti žemesnių nei 30 MHz radijo dažnių stebėseną. Šiuo metu Tarnybos struktūrių padalinių, esančių Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestuose, fiksujotose stebėsenos stotyse minėtų radijo dažnių stebėseną negalima dėl didelių elektromagnetinių trikdžių, kurių mieste išvengti neįmanoma. Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (toliau – CEPT) Elektroninių ryšių komiteto (toliau – ECC) darbo grupė FM PT22, pasitelkdama įvairių šalių administracijas, atliekia trumpųjų bangų (radijo dažnių nuo 2 iki 30 MHz) stebėseną, kurios tikslas – nustatyti, kiek realiai naudojama minėtų radijo dažnių, kad būtų galima efektyviai juos planuoti ir paskirstyti. 2004–2007 m. šioje veikloje dalyvavo ir Tarnyba, tačiau pablogėjus elektromagnetinei situacijai miestuose, kuriuose veikia stebėsenos stotys, tokios veiklos buvo atsisakyta. Įkūrus stebėsenos stotį aplinkoje, kurioje elektromagnetinis triukšmas yra žymiai mažesnis nei miestuose, bus galima tapti anksčiau pradėtą svarbų darbą.

Vykdant investicijų projekto II etapą, 2018–2019 m. numatoma atnaujinti Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio fiksujotose stebėsenos stotyse naudojamą įrangą.

Įvykdžius investicijų projektą, Tarnyba gali įtakos elektroninių paslaugų teikimo kokybei, trikdyti transporto bei kitų sistemų darbą, padaryti ekonominį nuostolių, sukelti grėsmę žmonių ir turto saugumui. Prasidėjus naujos kartos viešojo judriojo ryšio 4G (LTE 800) bazinių stočių diegimui, iškilo elektromagnetinio suderinamumo tarp šių stočių ir televizijos programų transliavimo stotys neretai veikia gretimose radijo dažnių juostose. Atsiradus radijo trukdžių, operatyviai reaguoja į kiekvieną pranešimą apie pablogėjusias televizijos programų priėmimo sąlygas ir problemos sprendžiamos kartu su viešujų judriojo ryšio paslaugų teikėjais.

Atsiranda didžiulis poreikis ne tik apsaugoti naujas radijo ryšio sistemas nuo žalingųjų radijo trukdžių, bet ir rūpintis, kad anksčiau įdiegtos radijo ryšio sistemos nepatirtų neigiamo radijo trukdžių poveikio. Dėl radijo trukdžių siunčiama informacija gali būti iškraipoma ar netgi prarandama, o tai gali turėti įtakos elektroninių paslaugų teikimo kokybei, trikdyti transporto bei kitų sistemų darbą, padaryti ekonominį nuostolių, sukelti grėsmę žmonių ir turto saugumui. Prasidėjus naujos kartos viešojo judriojo ryšio 4G (LTE 800) bazinių stočių diegimui, iškilo elektromagnetinio suderinamumo tarp šių stočių ir televizijos programų transliavimo stotys neretai veikia gretimose radijo dažnių juostose. Atsiradus radijo trukdžių, operatyviai reaguoja į kiekvieną pranešimą apie pablogėjusias televizijos programų priėmimo sąlygas ir problemos sprendžiamos kartu su viešujų judriojo ryšio paslaugų teikėjais.

Tinklų ir informacijos saugumas, CERT-LT veikla

Siekdama stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą Lietuvos Respublikoje ir didinti vartotojų pasitikėjimą elektronine erdve, užtikrinti, kad būtų vykdomi incidentų tyrimai ir jų

prevencija, koordinuojami veiksmai, stabdantys incidentų plitimą, Tarnyba vykdo CERT-LT funkcijas. CERT-LT veikla siekiama sutelkti elektroninių ryšių tinklų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų administratorių pastangas kovai su incidentais elektroninėje erdvėje ir jų prevencijai, užtikrinti suderintus veiksmus bei efektyvią informacijos sklaidą, operatyviai reaguoti į kylančias grėsmes, atliliki incidentų tyrimus.

Siekiant užtikrinti efektyvią informacijos sklaidą, interneto svetainėje www.cert.lt skelbiamos naujienos, įspėjimai, rekomendacijos interneto prieigos paslaugų gavėjams, interneto prieigos ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams. Per atskirą saugiąją kreiptį interneto prieigos ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams skelbiama informacija apie pastebėtus pažeidimus ar incidentus jų tinkluose. Taip pat yra sukurtos interneto prieigos ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų incidentų pasekmį valdymo elektroninio pašto grupės, leidžiančios operatyviai informuoti tų grupių narius apie užfiksuotus incidentus ar kitus pažeidimus. CERT-LT taip pat skelbia įspėjimus apie kibernetinius incidentus bei trumpas kibernetinio saugumo naujienas socialiniame tinkle „Twitter“.

Siekiant efektyviai atliliki koordinavimo veiksmus didelio masto incidentų metu ir įvertinti realią situaciją viešuosiuse ryšių tinkluose, būtina analizuoti informaciją, kuri gaunama panaudojant atitinkamus davyklius ir jutiklius viešuosiuse ryšių tinkluose. Tarnyba, vykdymada Lietuvos viešujų ryšių tinklų infrastruktūros saugumo ir vientisumo būsenos stebėseną bei didelio masto incidentų valdymą, siekia, kad informacija apie interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose vykstančius procesus, susijusi su kibernetinio saugumo būsenos vertinimu, būtų teikama Tarnybai tikruoju laiku. Šiai informacijai atvaizduoti ir apdoroti Tarnyba 2017 m. planuoja įsigytį specializuotą įrangą. 2016 m. Tarnyba pradėjo vertinti, kokias priemones (tieki organizacines, tieki technines) interneto prieigos paslaugų teikėjai naudoja savo tinklų saugumui ir vientisimui užtikrinti. Įvertinus šią informaciją, 2017 m. Tarnyba pateiks rekomendacijas interneto prieigos paslaugų teikėjams dėl viešujų ryšių tinklų ir paslaugų saugumo valdymo taisyklų, organizaciinių ir techninių priemonių. Šiomis rekomendacijomis Tarnyba siekia, kad interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose būtų stiprinama gynybinų priemonių bazė, kuri padėtų suvaldyti didelio masto paskirstytasių trikdymo atakas ir užtikrintų teikiamų paslaugų saugumą bei vientisumą.

Siekiant mažinti interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemoje pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių tų pačių IP adresų skaičių, būtina vertinti incidentams šalinti ir jų prevencijai naudojamų priemonių ir procedūrų efektyvumą. CERT-LT analizuoją esamą kibernetinę situaciją Lietuvoje ir esant poreikiui inicijuoja teisės aktų pakeitimo projektų rengimą, kuria naujus įrankius, kuriais interneto prieigos paslaugų gavėjai gali patikrinti tinklo įrenginį ar kompiuterį dėl žinomų saugumo spragų ir (ar) dalyvavimo kenkimo veikoje, organizuoja susitikimus su interneto prieigos paslaugų teikėjais. 2017 m. Tarnyba planuoja įsigytį specializuotą įrangą, kuri leis efektyviau identifikuoti kenkimo programas interneto svetainėse, o taip pat analizuoti kenkimo programos veikimą ir pagal tai pateiktis rekomendacijas, priemones interneto prieigos paslaugų, elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams ir gavėjams.

Daugėjant debesų kompiuterijos pagrindu teikiamų paslaugų, kibernetinės atakos taip pat yra orientuojamos į debesų kompiuterijos paslaugų teikėjus, o dėl debesų kompiuterijos paslaugų specifikos tokiai kibernetinių atakų padaroma žala yra didelė (pvz., ataka prieš vieną interneto svetainių prieglobos paslaugų teikėją galėtų pakenkti daugybei interneto svetainių). Tarnyba, siekdama nustatyti efektyviausias saugumo priemones, jas taikyti praktiškai, mažinti debesų kompiuterijos paslaugų saugumo spragų ir dėl jų patiriamų saugumo incidentų skaičių, skatina savireguliacijos mechanizmus ir bendradarbiavimą tarp debesų kompiuterijos paslaugų teikėjų.

Be to, siekdama labiau informuoti visuomenę apie su elektroniniais nusikaltimais susijusias grėsmes, mokyti saugiai elgtis internte, Tarnyba 2017 m. toliau administruos interneto svetainę www.esaugumas.lt, kurioje pateikiama išsami informacija apie saugumą elektroninėje erdvėje, patarimai, rekomendacijos ir kita vartotojams naudinga informacija.

Interneto turinio priežiūra

Jau devyneri metai, kai Tarnyba su kitais partneriais Lietuvoje vykdo „Saugesnio interneto“ projekta²³. Nuo 2007 m. projektas buvo vykdomas įgyvendinant ES programą „Saugesnis internetas“, o nuo 2015 m. Tarnyba prisijungė prie EK įgaliotos Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos (INEA) (angl. *Innovation and Networks Executive Agency*) ir Švietimo informacinių technologijų centro prie Švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – ITC) sutarties dėl „Saugesnio interneto“ projekto „Safer Internet Centre Lithuania: draugiskasinternetas.lt“ vykdymo Lietuvoje 2015–2016 m. laikotarpiu pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (angl. *Connecting Europe Facility*) (toliau – CEF) ir tėsė projekto darbus. CEF Telecom dalyje numatyta remti ES šalių saugesnio interneto centrus, kuriuos sudaro saugesnio interneto informavimo centras, interneto karštoji linija bei pagalbos linija (telefoninė pagalba vaikams, susidūrusiems su tokiais pavojais, kaip viliojimas, patyčios, priekabiaivimas, žalingas turinys, kita nemalonia ar bauginančia patirtimi naudojantis internetu). Šio projekto koordinatorius yra ITC, o partneriai – Tarnyba, VŠĮ „Vaikų linija“ ir asociacija „Langas į ateitį“. Dalyvaudama šiame projekte Tarnyba, kaip ir anksčiau vykdytame saugesnio interneto projekte „SIC LT II“, vykdo interneto karštosios linijos, kurios tikslas – suteikti visuomenei galimybę anonimiškai pranešti apie neteisėtą ar žalingą interneto turinį ir siekti, kad neteisėtas turinys būtų kuo greičiau pašalintas iš interneto, funkcijas. Tarnybos interneto karštoji linija yra Tarptautinės interneto karštuju linijų asociacijos (toliau – INHOPE asociacija) narė nuo 2008 m. INHOPE asociacija, kuri bendrai finansuojama pagal EK infrastruktūros tinklų priemonę (angl. *Connecting Europe Facility, arba CEF*), šiuo metu vienija 50 interneto karštuju linijų iš 45 šalių (daugiausia ES šalių narių). Aukščiau paminėtas partnerių konsorciumas 2016 m. sausio mén. pateikė paraišką įgyvendinti „Saugesnio interneto“ projekta Lietuvoje naujam 2016–2018 m. laikotarpiui (30 mén.), 2016 m. birželio mén. pabaigoje gautas pranešimas iš EK, kad paraiška buvo įvertinta teigiamai, 2016 m. spalio mén. planuojama su EK pasirašyti sutartis. Tarnyba projekte toliau numato vykdyti interneto karštosios linijos funkcijas.

2016 m. Lietuvos Respublikos Prezidentės iniciatyva buvo parengtas ir Lietuvos Respublikos Seimui pateiktas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23(1), 23(2) straipsniais įstatymo projektas (toliau – Švietimo įstatymo pakeitimo projektas), numatantis priemones patyčių prevencijai, tarp kurių yra ir priemonės patyčių prevencijai internete. Pagal šio įstatymo projektą, toliau vystant interneto karštosios linijos veiklą, numatyta sužinojė apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, nepilnamečio mokinio tévai (globėjai, rūpintojai) privalės, o kiti asmenys turės teisę apie tai pranešti Tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt. Švietimo įstatymo pakeitimo projekte įstatyminiu lygiu yra įtvirtinama Tarnybos *de facto* vykdoma interneto karštosios linijos veikla ir Tarnybai suteikiami įgaliojimai iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir kitų asmenų gauti nurodytų funkcijų įgyvendinimui reikalingą informaciją, duoti privalomuosius nurodymus, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai pašalintų jų tarnybinėse stotyse saugomą informaciją, kuria tyčiojamasi iš nepilnamečių asmenų arba kuri yra draudžiama skleisti informaciją ir kt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, Tarnyba yra atsakinga už šio įstatymo 7 straipsnio 3 dalies nuostatų, numatancių, kad prieigos prie viešųjų kompiuterių tinklų (interneto) paslaugas teikiantys asmenys privalo užtikrinti Tarnybos aprobuotų žalingo interneto turinio, darančio neigiamą poveikį nepilnamečiams, filtravimo priemonių įdiegimą ir veikimą, įgyvendinimą. Prieigos prie viešųjų kompiuterių tinklų (interneto) vietose privalomu filtravimo priemonių naudojimo tvarkos aprašas, nustatantis filtravimo priemonių aprobabavimo ir privalomu filtravimo priemonių naudojimo tvarką, yra patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 463 „Dėl Prieigos prie viešųjų kompiuterių tinklų (interneto) vietose privalomu filtravimo priemonių naudojimo tvarkos

²³ „Saugesnio interneto“ projekto tikslas – atkreipti visuomenės dėmesį į žalingą informaciją ir elgesį internete; skatinti saugesnį, ypač vaikų, naudojimąsi internetu ir naujomis jo technologijomis; suteikti visuomenei galimybę anonimiškai pranešti apie neteisėtą ar žalingą interneto turinį ir teikti pagalbą vaikams, susidūrusiems su kibernetinėmis patyčiomis, seksualiniu viliojimu, žalingu turiniu ir kita nemalonia ar bauginančia patirtimi naudojantis interneto technologijomis.

aprašo patvirtinimo“. Informacija apie Tarnybos aprobuotas filtravimo priemones bei rekomendacijos, kaip jomis naudotis, skelbiama Tarnybos interneto svetainėje, svetainėje www.esaugumas.lt, taip pat svetainėje www.draugiskasinternetas.lt, kurioje pateikiama ir daugiau informacijos apie įvairias filtravimo priemones. Ši veikla bus tęsiama ir 2017 m.

Įrenginių ir aparatų rinkos priežiūra

Tarnyba prižiūri, kad Lietuvos Respublikoje tiekiami rinkai radijo ryšio įrenginiai tenkintų Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento, patvirtinto Tarnybos direktorius 2016 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-670 „Dėl Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento patvirtinimo“, (toliau – RRĮ reglamentas) nustatantį radijo ryšio įrenginiams taikomus reikalavimus, jų tiekimo rinkai, eksploatacijos pradžios ir naudojimo, atitikties įvertinimo bei priežiūros tvarką ir sąlygas. Taip pat Tarnyba atlieka rinkos priežiūrą dėl aparatūros ir įrenginių atitikties Elektromagnetinio suderinamumo techninio reglamento, patvirtinto Tarnybos direktorius 2006 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-1328 „Dėl Elektromagnetinio soderinamumo techninio reglamento patvirtinimo“, (toliau – EMS reglamentas) administraciniams ir techniniams reikalavimams.

Direktyva 2014/30/ES, kurios nuostatas į Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės sistemą perkelia EMS reglamentas, pašalino iki 2016 m. balandžio 20 d. galiojusios 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/108/EB dėl valstybių narių įsatymų, susijusių su elektromagnetiniu soderinamumu, soderinimo, panaikinanti Direktyvą 89/336/EEB,²⁴ trūkumus. Direktyvos 2014/30/ES nuostatos yra soderintos su tiesiogiai taikomų ES teisės aktų (2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2008, nustatantį su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 339/93²⁵ (toliau – Reglamentas Nr. 765/2008) ir 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinančio Sprendimą 93/465/EEB²⁶ (toliau – Sprendimas 768/2008/EB)), nustatantį bendrus daugelio prekių grupių teikimo ES rinkai reikalavimus, nuostatomis. Direktyva 2014/30/ES siekiama didesnio aiškumo rinkos dalyviams ir naštos jiems mažinimo, yra naujai apibrėžti aparatu atitikties nustatytiems reikalavimams vertinimo moduliai, išdėstyto naujos nuostatos tiek rinkos dalyviams, tiek rinkos priežiūros institucijoms bei notifikuotosioms įstaigoms, atliekančioms aparatu atitikties vertinimą. Direktyvos 2014/30/ES nuostatos pradėtos taikyti nuo 2016 m. balandžio 20 d. Atsižvelgiant į tai ir siekiant Direktyvos 2014/30/ES nuostatas perkelti į Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės sistemą, Tarnybos direktorius 2016 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-427 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktorius 2006 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-1328 „Dėl Elektromagnetinio soderinamumo techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“, EMS reglamentas buvo išdėstytas nauja redakcija.

Direktyvos 2014/53/ES, kurią į Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės sistemą perkelia RRĮ reglamentas, nuostatos taip pat yra soderintos su tiesiogiai taikomų ES teisės aktų (Reglamento Nr. 765/2008 ir Sprendimo 768/2008/EB), nustatantį bendrus daugelio prekių grupių teikimo į ES rinką reikalavimus, nuostatomis. Direktyva 2014/53/ES siekiama didesnio aiškumo rinkos dalyviams ir naštos jiems mažinimo, didesnės radijo ryšio įrenginių atitikties nustatytiems reikalavimams, aiškiau apibrėžti joje nustatyta reikalavimų taikymo sritį, teisinio pagrindo, kad kai kurioms radijo ryšio įrenginių grupėms (pvz., mobiliesiems telefonams) būtų kuriamos vienodos įkrovimo įrenginių sąsajos, o tai sudarys palankesnes sąlygas vartotojui, nustatymo ir kt. tikslų. Direktyva 2014/53/ES turėjo būti perkelta į ES šalių narių nacionalinę teisę ne vėliau kaip per 2 metus nuo jos įsigaliojimo, t. y. iki 2016 m. birželio 13 d. Atsižvelgiant į tai, šios direktyvos nuostatos į Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės sistemą buvo perkeltos RRĮ reglamentu.

Vadovaujantis Reglamento Nr. 765/2008 18 straipsnio 5 dalimi, valstybių narių rinkos priežiūros institucijos turi parengti rinkos priežiūros programas, apimančias sektorius, už kuriuos jos yra atsakingos. Atsakingos institucijos šias programas turi skelbti savo interneto svetainėse. Iki kiekvienų metų pabaigos Tarnyba pagal kompetenciją parengia šias programas ir teikia Lietuvos

²⁴ OL 2004 L 390, p. 24

²⁵ OL 2008 L 218, p. 30

²⁶ OL 2008 L 218, p. 82

Respublikos ūkio ministerijai, kuri apibendrina visų Lietuvos rinkos priežiūros institucijų programas ir jas pateikia EK.

Tarnyba aktyviai dalyvauja ES šalių rinkos priežiūros kampanijoje pagal Direktyvą 2014/30/ES bei 1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 1999/5/EB dėl radio ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo²⁷ (toliau – Direktyva 1999/5/EB), kurias organizuoja ES šalių administracijų elektromagnetinio suderinamumo administracinių bendradarbiavimo (EMC ADCO) darbo grupė ir radio ryšio įrenginių administracinių bendradarbiavimo (RED ADCO) darbo grupė. 2015 m. pasibaigusioje 7-ojoje rinkos priežiūros kampanijoje, kurios metu buvo tikrinama ES rinkoje esančių bepiločių orlaivių (dronų) atitiktis esminiams efektyvaus radio spekto naudojimo, taip pat administraciniams Direktyvos 1995/5/EB reikalavimams, Tarnyba atliko ne tik šalies rinkoje, bet ir Estijos bei Liuksemburgo rinkose paimitų dronų vertinimą, ar jie atitinka esminišius šios direktyvos reikalavimus, pagal sutartis su šiuo šalių administracijomis. Bandymai pagal darniuosius standartus bei atitikties vertinimas buvo atliekami akredituotame Tarnybos Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolės skyriuje. Nuo 2016 m. Tarnyba dalyvauja ES šalių 8-ojoje elektromagnetinio suderinamumo rinkos priežiūros kampanijoje pagal Direktyvą 2014/30/ES, kurioje nacionalinės administracijos koordinuotai atlieka rinkoje esančių indukcinių virimo ir kepimo prietaisų atitikties esminiams bei administraciniams reikalavimams patikrą. Nuo 2016 m. Tarnyba taip pat dalyvauja vykdomoje 8-ojoje ES šalių bendoje rinkos priežiūros kampanijoje, kurioje tikrinama šalies rinkoje esančių radio bangomis valdomų žaislų (automodelių) atitiktis efektyvaus radio spekto naudojimo esminiams reikalavimams, taip pat administraciniams reikalavimas pagal Direktyvą 1999/5/EB. Ši veikla bus vykdoma ir 2017 m.

2016 m. sausio–kovo mėn. Nacionalinio akreditacijos biuro ekspertai atliko Tarnybos bandymų laboratorijos plečiamos akreditavimo srities dokumentų ekspertizę bei įvertino atitiktį standartui LST EN ISO/IEC 17025. Tarnybos veikla akredituotoje srityje buvo įvertinta labai gerai, nebuvo nustatyta jokių neatitikčių ar trūkumų. Tarnybos elektromagnetinio suderinamumo bandymų laboratorija praplėtė akreditavimo sritį – nuo šiol ji gali atlikti liftų, eskalatorių ir judamųjų takų bei radio ryšio įrenginių efektyvaus spekto naudojimo bandymus – ir tapo didžiausia akredituota įstaiga mūsų šalyje bei viena pažangiausių Baltijos šalyse. Šiuo metu Tarnyba pagal daugiau nei 170 Europos ir tarptautinių standartų atlieka praktiskai visų rūsių elektrinių ir elektroninių įrenginių elektromagnetinio suderinamumo ir efektyvaus radio spekto naudojimo bandymus: buitinų prietaisų, elektrinių apšvietimo įrenginių, informacinių technologijų įrangos, pramonės bei mokslo įrangos, medicinos prietaisų, taip pat liftų, eskalatorių bei judamųjų takų, radio ryšio įrenginių, telekomunikacijų galinių įrenginių bei transporto priemonių, taip pat traukiniių. Kaip elektromagnetinio suderinamumo srityje akredituota ir kompetentinga įstaiga, Tarnyba atlieka elektrinių ir elektroninių aparatų atitikties vertinimą, dalyvauja Lietuvos standartizacijos departamento technikos komitetų LST TK 8 „Elektromagnetinis suderinamumas“ bei LST TK 5 „Elektrotechnika“ veikloje, teikia pastabas naujiems CENELEC EN standartų projektams ir balsuoja dėl jų priėmimo. Ši veikla bus vykdoma ir 2017 m.

Geležinkelijų transporto rinkos vystymosi tendencijos ir reguliavimas

Geležinkelijų transporto rinkos reguliavimas – nauja Tarnybos veiklos sritis, kurią ji pradės vykdyti tik 2016 m. pabaigoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba šiuo metu gali pateikti tik bendrą šio sektorius apžvalgą.

Pažymėtina, kad, 2015 m. duomenimis, geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją turėjo 35 įmonės, tačiau keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniai ir (ar) tarptautiniai maršrutais veiklą Lietuvos Respublikoje vykdė ir pajamas iš šios veiklos gavo 1 geležinkelio įmonė (vežėjas) – AB „Lietuvos geležinkeliai“.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ per 2015 m. pervežė 48,0 mln. tonų krovinių, t. y. 1,0 mln. tonų arba 1,9 proc., mažiau nei per 2014 m. Krovinių vežimo apimtis palyginant su 2014 m., sumažėjo dėl Rusijos ekonomikos nuosmukio ir politinių priežasčių, gerokai mažėjo tranzitinių krovinių pervežimų Kaliningrado srities kryptimi.

²⁷ OL 1999 L 91, p.10

2015 m. AB „Lietuvos geležinkeliai“ uždirbo 437,2 mln. Eur pajamų, t. y. 7,5 proc. mažiau negu 2014 m. Didžiąją dalį pajamų, 84,9 proc., AB „Lietuvos geležinkeliai“ uždirbo iš krovinių vežimo veiklos. Krovinių vežimo pajamos, 2015 m. sudariusios 371,3 mln. Eur, palyginti su 2014 m., 4,3 proc. sumažėjo. Pajamų mažėjimą lėmė tranzitinių krovinių Kaliningrado srities kryptimi srauto mažėjimas, turintis kritinę įtaką bendrovės uždirbamų pajamų dydžiui ir veiklos rezultatams. Iš keleivių vežimo veiklos uždirbtą 23,9 mln. Eur pajamą arba 5,5 proc. visų AB „Lietuvos geležinkeliai“ uždirbtų pajamų. Sumažėjus keleivių vežimui tiek vietinio, tiek tarptautinio susisiekimo maršrutais, šios veiklos pajamų, palyginti su 2014 m., gauta 8,1 proc. mažiau. Keleivių vežimo veiklai finansuoti 2015 m. valstybė skyrė 2,719 mln. Eur subsidijų, iš jų 2,383 mln. Eur – negautomoms pajamoms už keleivių vežimą lengvatinėmis sąlygomis kompensuoti, 0,336 mln. Eur – keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais veiklos nuostoliams finansuoti.

ES ir tarptautinės reguliavimo iniciatyvos ir pokyčiai

2016 m. gegužės–birželio mėn. vyko ITU Tarybos posėdis. ITU Taryba yra ITU valdymo organas, kuris ITU veiklos valdymą atlieka tarp Aukščiausiuų konferencijų (PP). ITU Tarybai suteikiti platūs įgaliojimai telekomunikacijų srityje užtikrinant tinkamas ITU veiklos, politikos ir strategines gaires, kurios turi atspindėti dinaminius ir greitus šių dienų telekomunikacijų srities pokyčius. 2014 m. spalio mén. ITU Aukščiausioje plenarinėje konferencijoje Lietuva buvo išrinkta į ITU Tarybą 2015–2018 m. kadencijai. Lietuvai svarbu būti matoma tarp ITU Tarybos narių ir ITU vadovybės, sprendžiant aktualius tarptautinius telekomunikacijų srities klausimus, todėl Tarnybos atstovai 2017–2018 m. sieks aktyviai dalyvauti ITU Tarybos posėdžiuose nagrinėjant ITU veiklos klausimus.

2016 m. rugsėjo–spalio mén. vyks Pasaulinės pašto sajungos (UPU) kongresas. Lietuvai, kaip UPU narei, dalyvavimas šiame renginyje suteikia galimybę aktyviai dalyvauti pasaulinėje pašto veikloje ir formuoti tolesnes plėtros kryptis. UPU kongresų metu tvirtinama pasaulinė pašto strategija – artimiausių ketverių metų pašto industrijos veiklos planas. UPU strategijos parengimas yra vienas iš svarbiausių Administracinių tarybos komisijos „UPU strategija“ tikslų, kuriuo siekiama užtikrinti laisvą ir patikimą apsikeitimą tarptautinėmis pašto siuntomis, plėtoti pašto tinklą, teikti juo inovatyvius produktus ir paslaugas.

Šiuos du renginius (ITU Tarybos posėdį ir UPU kongresą) 2016 m. Tarnyba pasiūlė Užsienio reikalų ministerijai įtraukti į kasmet rengiamą ir Ministro Pirmininko potvarkiu tvirtinamą Lietuvos Respublikos prioritetinių tarptautinių organizacijų komitetų, komisijų, sesijų, konferencijų ir darbo grupių sąrašą.

Europos skaitmeninė darbotvarkė – viena iš septynių pagrindinių iniciatyvų, įgyvendinamų pagal pažangaus, tvaraus ir integralaus augimo strategiją „Europa 2020“²⁸. Šia darbotvarke, o taip pat Europos Parlamento ir Tarybos 2012 m. kovo 14 d. sprendimu 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiametė radijo spektro politikos programa²⁹, siekiama, kad ne vėliau kaip 2020 m. visi ES piliečiai turėtų prieigą prie 30 Mb/s spartos plačiajuosčio ryšio, taip pat siekti, kad 50 proc. ar daugiau ES šalių narių namų ūkių naudotuosi ne mažesnės kaip 100 Mb/s spartos plačiajuoste prieiga, kas savo ruožtu prisdėtų prie tvarios ekonominės ir socialinės plėtros. Tarnyba, kaip ir ES institucijos ir kitų valstybių analogiškos organizacijos, su kuriomis Tarnyba plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą, vadovaujasi Europos skaitmeninės darbotvarkės nuostatomis ir pagal kompetenciją prisideda prie jos įgyvendinimo.

2015 m. lapkričio mén. buvo priimtas Reglamentas Nr. 2015/2120. Europos Komisijos Prezidentas aktyviai remia Bendrosios skaitmeninės rinkos (angl. *Digital single market*) kūrimą, 2016 m. II pusmetį laukiama naujo teisės akto dėl elektroninių ryšių sektorius reguliavimo peržiūros. Tarnybos atstovai šiais klausimais pasirengę ir toliau bendradarbiauti su EK.

Daugiašaliu pagrindu ES narių nacionalinių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų bendradarbiavimas vyksta Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijoje (angl. *Body of European Regulators for Electronic Communications*) (toliau – BEREC) ir Neprisklausomų reguliuotojų grupėje (angl. *Independent Regulators Group*) (toliau – IRG), kuriose aktyviai dalyvauja Tarnyba. BEREC tikslas – plėtoti nacionalinių reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimą ir

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1415707840224&uri=CELEX:52010DC2020>

²⁹ OL 2012 L 81, p. 7

bendradarbiavimą su EK, kad būtų užtikrintas nuoseklus elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų ES reguliavimo sistemos taikymas visose valstybėse narėse. BEREC ir IRG veikloje nagrinėjami tarptautinio tarptinklinio ryšio paslaugų, naujos kartos tinklų reguliavimo, reguliuojamų elektroninių ryšių paslaugų sąnaudų nustatymo metodikos, tinklų neutralumo, vartotojų teisių gynimo ir kt. klausimai. Tarnybos atstovai 2017 m. aktyviai dalyvaus BEREC sudaromose teminėse ekspertų darbo grupėse, BEREC kontaktų tinklo ir plenariniuose susitikimuose, kuriuose svarstomi parengtų dokumentų projektais, aptariami probleminiai klausimai ir priimami sprendimai.

Tarnyba pagal kompetenciją prisideda prie Lietuvos užsienio politikos prioritetų įgyvendinimo, aktyviai dalyvaudama Rytų partnerystės (EaP) šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklo veikloje. Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklo tikslas – priartinti Rytų šalių elektroninių ryšių reguliavimo teisinę bazę ir principus prie ES teisés aktų, keistis patirtimi ir geraja praktika, perduoti ją kaimyninėms šalims, skatinti jų tarpusavio bendradarbiavimą. Iš tinklo veiklą įsitraukusios šešios Rytų šalys: Arménija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Moldova, Ukraina. Tarnyba 2017 m. toliau prisidės plėtojant EaP tinklo reguliuotojų kompetencijas (rengs seminarus, dalyvaus bendrose darbo grupėse ir pan.) radijo spektro, tarptinklinio ryšio, lyginamosios analizės (angl. *benchmarking*), vartotojų apsaugos, administracino valdymo srityse ir kt.

2016 m. Tarnybos atstovai tėsė dalyvavimą tarptautinėje pašto sektorius priežiūros veikloje, po pirmininkavimo Europos pašto reguliuotojų grupei (angl. *European Regulatory Group for Postal Services*) (toliau – ERGP) 2015 m., Tarnybai 2016 m. tenka vicepirmininko vaidmuo. Tarnyba ir toliau siekia aktyviai dalyvauti ERGP veikloje bei tinkamai atstovauti Lietuvai. Tarnybos atstovai dirba ERGP darbo grupėse, nagrinėjančiose pašto paslaugos naudotojų interesų apsaugos ir pašto rinkos priežiūros, sąnaudų apskaitos ir tarifų reguliavimo, konkurencijos ir pašto tinklo naudojimo bei kitus klausimus. Tarnyba padeda pirmininkaujančiai šaliai (Bulgarijos atstovams) ir prisideda prie pagrindinio ERGP tikslų įgyvendinimo – formuoti ir keistis geriausia pašto rinkos reguliavimo praktika Europoje, plėtoti geriausią reguliavimo patirtį ir teikti ekspertinę pagalbą EK pašto klausimais, kuriant bendrą pašto rinką.

Siekiant kelti tinklų ir informacijos saugumo lygį ES šalyse narėse, 2004 m. kovo 10 d. pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 460/2004, įsteigiantį Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą,³⁰ buvo įkurta Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra (angl. *European Network and Information Security Agency*) (toliau – ENISA), kuri siekia pagrindinio tikslų – koordinuoti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo veiksmus Europoje. Viena iš pagrindinių ENISA veiklos krypčių yra skatinti CERT grupių kūrimąsi Europoje ir derinti visų Europos CERT padalinį darbą užtikrinant incidentų valdymą. Kartu su ES institucijomis ir valstybių narių valdžios įstaigomis ENISA stengiasi ES sukurti informacijos tinklų saugumo kultūrą. Tarnybos atstovai 2017 m. dalyvaus ENISA valdyboje, kontaktinių asmenų tinkle (angl. *alias on offices*) ir darbo grupėje „Article 13a“.

Lietuva nuo 1992 m. yra CEPT narė. CEPT sekretoriato funkcijas atlieka Europos ryšių biuras (toliau – ECO), organizuojantis CEPT darbą ir padedantis įgyvendinti jos strateginius tikslus, spręsti iškylančius uždavinius, taip pat efektyviai ir skaidriai priimti sprendimus. Siekiant užtikrinti visavertį Lietuvos Respublikos dalyvavimą CEPT ir ECO veikloje, Tarnyba 2013 m. iniciavo Lietuvos Respublikos prisijungimą prie 1993 m. birželio 23 d. Hagoje priimtos Konvencijos dėl Europos ryšių biuro įsteigimo (angl. *Convention for the Establishment of the European Communications Office*) su pakeitimais, padarytais 2002 m. balandžio 9 d. Kopenhagoje, (toliau – Konvencija). Atlikus būtinias Konvencijos ratifikavimo procedūras³¹, Lietuvos Respublika 2015 m. vasario mėn. tapo ECO Tarybos nare ir turi galimybę užtikrinti Lietuvos interesų atstovavimą priimant sprendimus dėl ECO techninės ir administracinių veiklos. Tarnyba, atstovaudama Lietuvą ECO veikloje, siekia, kad Europos lygmeniu priimami sprendimai dėl elektroninių ryšių politikos ir ribotų elektroninių ryšių išteklių valdymo leistų efektyviausiai panaudoti nacionalinius radijo dažnių ir numeracijos išteklius, skatintų modernių radijo ryšio sistemų ir telekomunikacijų tinklų plėtotę Lietuvoje.

³⁰ OL 2004 L 77, p. 1

³¹ 2014 m. spalio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos įstatymą dėl Konvencijos dėl Europos ryšių biuro (ECO) įsteigimo ratifikavimo Nr. XII-1276.

Lietuva siekia narystés Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (toliau – EBPO), kuriai priklauso 34 ekonomiškai išsivysčiusios šalys. 2015 m. liepą Lietuva buvo oficialiai pakviesta pradėti derybas su EBPO. Derybų procese Lietuvos valstybės institucijos intensyviai bendradarbiauja rengdamas pozicijas pradiniam memorandumui – baziniam dokumentui, kuriuo remdamasi Lietuva tēs derybas dėl stojimo į organizaciją. Tarnyba pagal kompetenciją dalyvauja rengdama pasiūlymus pozicijoms, pildydama teminius klausimynus, skirtus Lietuvos situacijai ir pasiekimams įvertinti. Nuo 2015 m. Tarnyba buvo pakviesta dalyvauti EBPO ekonominių reguliuotojų tinklo (NER) veikloje, kuri yra susijusi su ekonominių reguliuotojų nepriklausomybės ir atskaitomybės klausimais globaliu mastu. Ši veikla bus tēsiama 2017 m.

Tapusi geležinkelio transporto rinkos reguliuotoja, Tarnyba numato aktyviai įsitraukti ir į šios srities europinės institucijos – Europos geležinkelio reguliavimo institucijų tinklo (angl. *European Network of Rail Regulatory Bodies*) veiklą.

I. STRATEGINIS TIKSLAS (kodas 01)

Didinti veiksmingą konkurenciją elektroninių ryšių ir pašto srityse, užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą ir apsaugoti IRT ir pašto paslaugų naudotojų teises, taip spartinant skaitmeninės visuomenės plėtrą.

Tikslo bus siekiama tinkamai taikant elektroninių ryšių ir pašto sektorių *ex ante* reguliavimo sistemą, pagal kurią skatinama konkurencija, investicijos, inovacijos, bendros rinkos kūrimas ir nauda vartotojams. Ši sistema padeda reguliuoti santykius tarp tinklų ir (ar) paslaugų teikėjų, siekiant, kad Lietuvos rinka įsilietų į ES bendrają skaitmeninę rinką, o ūkio subjektai Lietuvoje veiktų tomis pačiomis reguliavimo sąlygomis, kokios yra ir ES. Taip pat bus siekiama užtikrinti galimybę elektroninių ryšių paslaugų gavėjams ir pašto paslaugos naudotojams, išskaitant vartotojus, už prieinamas kainas gauti universaliasias paslaugas visoje Lietuvos teritorijoje nepriklausomai nuo geografinės vietas.

Siekiant, kad elektroninių ryšių sektoriuje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką atitinkamose rinkose turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo turima įtaka, numatoma vykdyti didelę įtaką atitinkamose rinkose turintiems ūkio subjektams nustatytu įpareigojimų laikymosi priežiūrą ir testi rinkų tyrimus, atsižvelgiant į 2014 m. spalio 9 d. EK rekomendacija 2014/710/ES dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos³² (toliau – Rekomendacija 2014/710/ES).

Skatinant naujausią (pažangių) technologijų plėtrą, bus siekiama efektyvaus radijo dažnių (kanalų), naudojamų naujų technologijų tinkluose, valdymo ir naudojimo priežiūros, efektyvaus kitų elektroninių ryšių išteklių valdymo, dalyvaujama elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo stiprinimo programose, vykdama elektroninių ryšių išteklių naudojimo priežiūra, stiprinama radijo dažnių spekto stebėsena visoje Lietuvos teritorijoje, vykdama įrenginių ir aparatūros elektromagnetinio suderinamumo bei atitinkties privalomiesiems reikalavimams priežiūra.

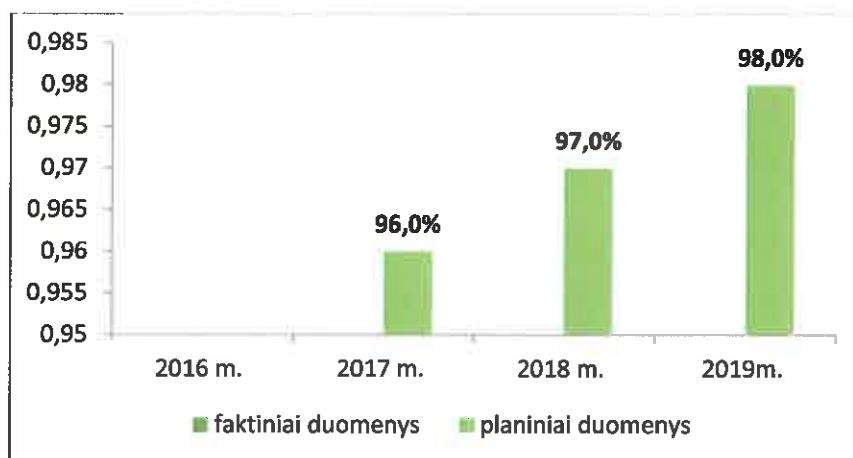
Skatinant patikimumo užtikrinimo paslaugų infrastruktūros plėtrą ir šių paslaugų naudojimą, bus gerinama visuomenės kompetencija patikimumo užtikrinimo paslaugų naudojimo klausimais bei didinamas pasitikėjimas šiomis paslaugomis.

2017–2019 m. Tarnyba tēs pradėtus darbus elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose, kad kiekvienam Lietuvos gyventojui būtų užtikrinta technologiskai pažangių, kokybiškų, saugų ir įperkamų ryšių paslaugų pasirinkimo įvairovė.

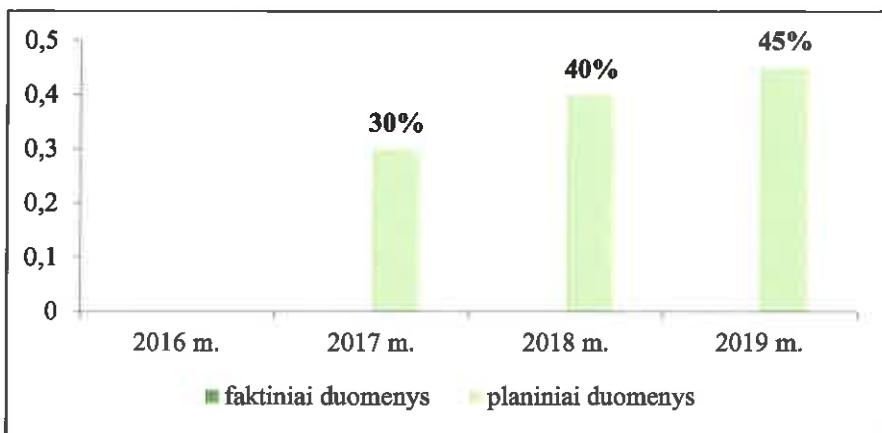
³² OL 2014 L 295, p. 79

Įgyvendinant šį strateginį tikslą bus siekiama šių efekto vertinimo kriterijų:

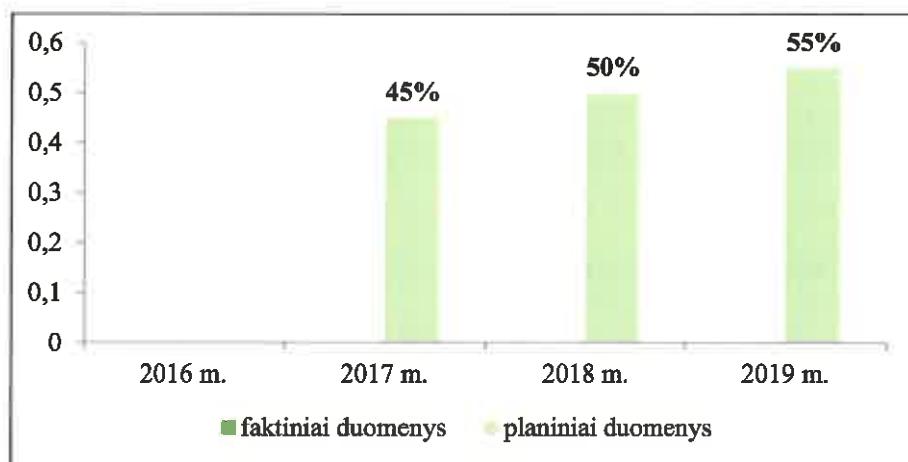
Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
E-01-01	1. Ketvirtosios kartos 4G LTE belaidės plačiajuostės prieigos radijo ryšio tinklų aprėptis (Lietuvos teritorijos dalis, proc.)	-	96	97	98
E-01-02	2. Aktyvių judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų, kurie naudojasi duomenų perdavimo LTE tinklu paslaugomis, dalis (proc. nuo visų aktyvių judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų)	-	30	40	45
E-01-03	3. Namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuootojo ryšio technologijomis, dalis (namų ūkių dalis, proc.)	-	45	50	55
E-01-04	4. Pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	4	4,5	5	6
E-01-05	5. Interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemoje pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių ypatingos svarbos saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc. nuo bendro kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų skaičiaus)	60	55	50	48
E-01-06	6. Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	5	5	5	5

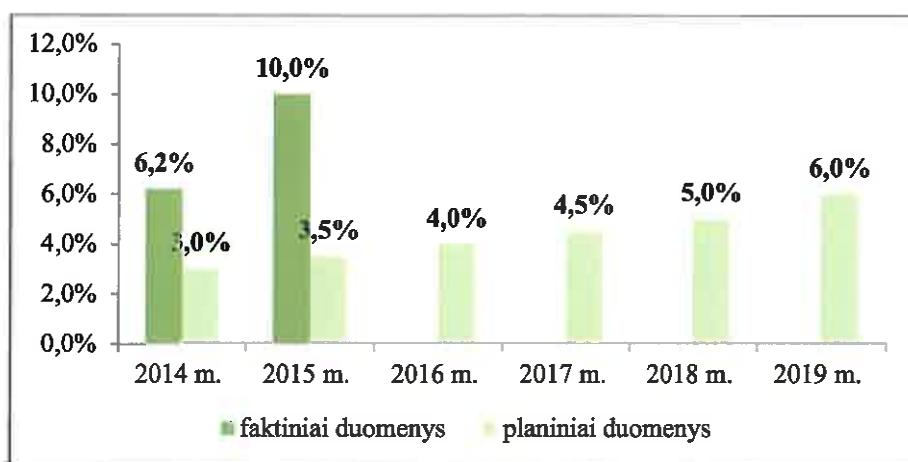
1 pav. Efekto kriterijus E-01-01 – ketvirtosios kartos 4G LTE belaidės plačiajuostės prieigos radijo ryšio tinklų aprėptis (Lietuvos teritorijos dalis, proc.)

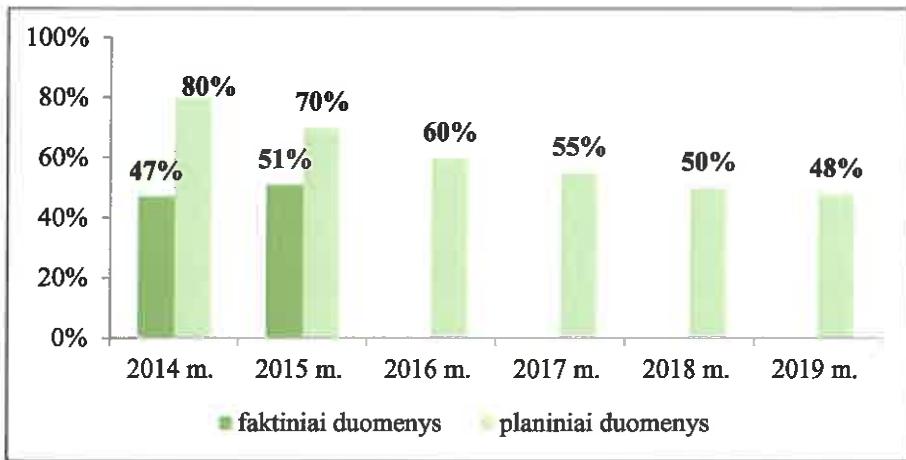
2 pav. Efekto kriterijus E-01-02 – aktyvių judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų, kurie naudojasi duomenų perdavimo LTE tinklu paslaugomis, dalis (proc. nuo visų aktyvių judriojo ryšio galutinių paslaugų gavėjų)

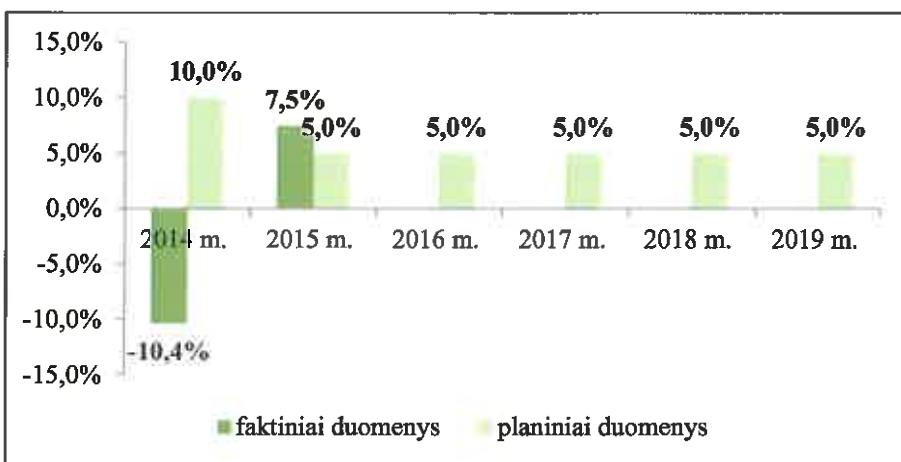
3 pav. Efekto kriterijus E-01-03 – namų ūkių, besinaudojančių 30 Mb/s ir spartesne interneto prieiga, teikiama fiksuootojo ryšio technologijomis, dalis (namų ūkių dalis, proc.)

4 pav. Efekto kriterijus E-01-04 – pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais)

5 pav. Efekto kriterijus E-01-05 – interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemoje pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių ypatingos svarbos saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc. nuo bendro kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų skaičiaus)

6 pav. Efekto kriterijus E-01-06 – patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc., palyginti su ankstesniais metais)

Šiam strateginiam tikslui įgyvendinti bus vykdoma viena programa – Ryšių valdymo ir kontrolės programa (01 81).

Bendroji informacija apie programą

Ryšių valdymo ir kontrolės programos tikslai ir uždaviniai atitinka nacionalinėms reguliavimo institucijoms ES elektroninių ryšių reguliavimo sritys teisės aktuose keliamus tikslus ir užtikrina Tarnybos finansavimo principus, nustatytus Leidimų direktyvoje³³ su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB³⁴, ir Pagrindų direktyvoje³⁵ su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB. Programa orientuota į harmoningą šalies elektroninių ryšių ir pašto sektoriaus plėtrą, siekiant sudaryti palankias sąlygas elektroninių ryšių ir pašto verslo ir

³³ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 337)

³⁴ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų ir Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (OL 2009 L 337, p. 37)

³⁵ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349)

paslaugų plėtrai, konkurencijai ir inovacijoms šioje srityje, elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumui stiprinti, visuomenės informuotumui ir kultūrai šioje srityje didinti, visuomenės dėmesiui atkreipti į žalingą turinį viešuosiuose kompiuterių tinkluose.

Tarnyba savo veikloje vadovaujasi sektoriaus reguliavimo sistema, suderinta su ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemos ir pašto veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis. Reguliavimo aplinka turi užtikrinti dinaminę elektroninių ryšių ir pašto sektorių plėtrą, efektyvią šių sektorių priežiūrą, taip pat Lietuvos rinkoje esančių radio ryšio įrenginių ir galinių įrenginių atitinkies privalomiesiems reikalavimams bei įrenginių ir aparatūros atitinkies elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams priežiūrą.

Programa atitinka Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarke“³⁶ įtvirtintą valstybės strateginę nuostatą – siekti, kad būtų kuo daugiau naudojamasi IRT teikiamomis galimybėmis, pirmausia internetu – labai svarbia ekonominės, socialinės ir kultūrinės veiklos priemone, kuria naudojantis galima teikti ir gauti paslaugas, dirbtis, pramogauti, bendrauti ir laisvai reikšti savo nuomonę, ir prisideda prie strateginio tikslų – naudojantis IRT teikiamomis galimybėmis pagerinti Lietuvos Respublikos gyventojų gyvenimo kokybę, didinti įmonių veiklos produktyvumą ir pasiekti, kad iki 2020 metų ne mažiau kaip 85 procentai Lietuvos gyventojų naudotuosi internetu, o 95 procentai įmonių – sparčiuoju internetu, įgyvendinimo.

Programa atitinka Radijo dažnių skyrimo radio ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategijos³⁷ tikslus – užtikrinti, kad naudojantis turimu ir planuojamu radio dažnių spektru programoms transliuoti ir siųsti skirti elektroninių ryšių tinklai apręptų kuo daugiau Lietuvos Respublikos teritorijos, numatyti esamų elektroninių ryšių tinklų plėtrą, skaitmeninių radijo ir televizijos tinklų steigimą, racionaliai ir veiksmingai naudoti ribotus elektroninių ryšių išteklius – radijo dažnus (kanalus).

Kiti valstybės strateginio planavimo dokumentai, prie kurių įgyvendinimo prisideda programa: Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelis³⁸, Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“³⁹; Vykdamosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo konцепcija⁴⁰; Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programa⁴¹; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetenės priemonės⁴², Lietuvos Respublikos naujos kartos interneto prieigos plėtros 2014–2020 m. planas⁴³ ir kt.

Tarnybos vykdoma programa yra tēstinė – pradėta vykdyti 2001 m. ir bus tēsiama 2017–2019 m.

Programos vykdytojas – Tarnyba.

Programos vykdymui patvirtintos 162 valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės, neįskaitant Tarnybos direkторiaus pareigybės (Tarnybos direktorius yra valstybės pareigūnas).

Programos koordinatorius – Tarnybos direktorius Feliksas Dobrovolskis.

³⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 244 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarke“ patvirtinimo“

³⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 27 d. nutarimas Nr. 376 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radio ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategijos patvirtinimo“

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimas Nr. 1492 „Dėl Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“

³⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimas Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 1511 „Dėl Vykdamosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo koncepčijos patvirtinimo“

⁴¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimas Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimas Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“

⁴³ Susisiekimo ministro 2014 m. spalio 30 d. įsakymas Nr. 3-410-(E) „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos interneto prieigos plėtros 2014–2020 m. plano patvirtinimo“

Kita svarbi informacija

Dėl nepakankamo Tarnybos tam tikrų veiklų finansavimo

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 476 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 1029 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, Tarnybai pavesta įsigyti, valdyti, prižiūrėti ir atnaujinti įrangą, naudojamą ERĮ 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, kuri pagal ERĮ 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalį nuostatas turi būti įsigyjama ir išlaikoma valstybės lėšomis. 2011–2014 m. įranga buvo finansuojama ne valstybės lėšomis, o iš Tarnybos pajamų, gaunamų už Tarnybos teikiamas paslaugas bei atliekamus darbus, kadangi valstybės lėšų šiai funkcijai finansuoti iki 2015 m. nebuvo skiriama. 2015–2016 m. ERĮ 77 str. 1 ir (ar) 4 dalyse numatytais įrangai įsigyti buvo skiriama dalinis finansavimas iš valstybės lėšų. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. liepos 8 d. raštą Nr. (2.33-01)-6K-1605044 „Dėl prognozuojamų 2017, 2018 ir 2019 metų valstybės biudžeto apimčių ir 2017 metų valstybės biudžeto projekto skaičiavimų“ 2017–2019 m. numatoma skirti po 1 159 tūkst. Eur iš valstybės biudžeto įrangai, naudojamai ERĮ 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti ir išlaikyti; tuo tarpu lėšų poreikis šios įrangos finansavimui sudaro: 2017 m. – 1159 tūkst. Eur, 2018 m. – 1300 tūkst. Eur, 2019 m. – 1500 tūkst. Eur. **Pažymėtina, kad 2017 m. planuojamos skirti valstybės biudžeto lėšos atitinka pateiktus poreikius, tačiau 2018–2019 m., skiriant tik šiuo metu nurodytas sumas, nebūtu užtikrintas visas reikalingas finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų.**

2) 2016 m. liepos 1 d. visose ES valstybėse narėse pradėtas taikyti eIDAS reglamentas, kuriuo išplėsta prižiūrimų paslaugų aibę (reglamentuojamos elektroninio parašo, elektroninio spaudo, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų, elektroninių laiko žymų sudarymo, elektroninio parašo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ilgalaikės apsaugos ir elektroninio registruoto pristatymo paslaugos) ir apimtis (pareiga prižiūrėti tiek kvalifikuotas, tiek ir nekvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas), taip pat kvalifikuotiemis patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams įtvirtinta prievolė tam tikrais atvejais atliglioti privalomą auditą (auditą savo lėšomis kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai privalo atliglioti bent kas 24 mėn. reguliariai arba pareikalavus patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai, siekiant patvirtinti, kad jie ir jų teikiamos kvalifikuotos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitinka eIDAS reglamente nustatytus reikalavimus bei audito išvadas pateikti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigai) ir kt. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, paskyrimo“ Tarnyba nuo 2016 m. liepos 1 d. paskirta vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimojo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, funkcijas, nustatytas eIDAS reglamente.

Vadovaujantis ERĮ 6 straipsnio 3 dalimi, Tarnyba finansuojama iš valstybės biudžeto ir atskiro Tarnybos biudžeto, kurį sudaro pajamos, gautos už teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus. To paties straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Tarnyba yra Lietuvos Respublikos nacionalinė reguliavimo institucija Europos Sajungos teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, susijusius su ERĮ reguliavimo dalyku, prasme. ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemą nustatančiuose teisės aktuose (Leidimų direktyvoje) nustatytas nacionalinių reguliavimo institucijų administracinių užmokesčių, taikomų elektroninių ryšių rinkos dalyviams, mechanizmas: šie administraciniai užmokesčiai gali dengti tik rinkos reguliavimo ir priežiūros funkcijų, kurias atlieka nacionalinė reguliavimo institucija, sąnaudas. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnybai paveistas vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijos nėra susijusios su elektroninių ryšių reguliavimo sistemos direktyvose numatytais Tarnybos, kaip nacionalinės elektroninių ryšių reguliavimo institucijos, įpareigojimais ir nėra ERĮ reguliavimo objektas, šių funkcijų finansavimas iš Tarnybos pajamų, gaunamų iš elektroninių ryšių rinkos dalyvių už Tarnybos teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus, prieštarautų Leidimų direktyvos nuostatom, todėl šių funkcijų finansavimui turėtų būti skiriama valstybės biudžeto lėšos.

Tarnyba 2016 m. gegužės 13 d. raštu Nr. (31.12) 1B-1466 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos 2017–2019 metų strateginio veiklos plano projekto“ Lietuvos Respublikos

finansų ministerijai pateikė 2017 m. patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijai vykdyti valstybės biudžeto lėšų poreikį 182,7 tūkst. Eur. Šios lėšos reikalingos tam, kad Tarnyba, kaip patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros institucija, turėtų pakankamai žmogiškųjų ir kitų išteklių priežiūros funkcijoms tinkamai vykdyti, ir tokiu būdu būtų vykdomas eIDAS reglamento 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas reikalavimas valstybėms narėms, kad priežiūros institucijoms turi būti suteikiami būtini įgaliojimai ir pakankamai išteklių jų funkcijoms vykdyti. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. liepos 8 d. raštą Nr. (2.33-01)-6K-1605044 „Dėl prognozuojamų 2017, 2018 ir 2019 metų valstybės biudžeto apimčią ir 2017 metų valstybės biudžeto projekto skaičiavimų“ **patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijai vykdyti 2017 m. valstybės biudžeto lėšų skirti neplanuojama.**

Programos finansavimas

Tarnybos vykdoma programa yra finansuojama iš į valstybės biudžetą įmokamų Tarnybos pajamų, gaunamų už teikiamas paslaugas bei atliekamus darbus, mokant pagal tarifus, patvirtintus Tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-367 „Dėl Užmokesčių už Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus tarifų bei mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir suderintus su Tarnybos taryba. Vadovaujantis ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemą nustatančiuose teisés aktuose (Leidimų direktyvoje) nustatyti nacionalinių reguliavimo institucijų administracinių užmokesčių, taikomų elektroninių ryšių rinkos dalyviams, mechanizmu, šie administraciniai užmokesčiai gali dengti tik rinkos reguliavimo ir priežiūros funkcijų, kurias atlieka nacionalinė reguliavimo institucija, sąnaudas.

Vadovaudamasi ERĮ 6 straipsnio 4 dalimi, Tarnyba kasmet atlieka skirtumo tarp Tarnybos sąnaudų ir surinktų užmokesčių apskaitą ir, atsižvelgdama į tai, pagal poreikį patvirtina reikalingus užmokesčių už teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus tarifų dydžių pakeitimus, įvesdama tarifų dydžių perskaičiavimo koeficientą. Tarnyba atliko skirtumo tarp sąnaudų ir surinktų užmokesčių analizę ir Tarnybos direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 1V-697 „Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų koeficiente nustatymo“ nustatė radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų perskaičiavimo koeficientą 0,65, kuris įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d. bus taikomas iki 2016 m. lapkričio 30 d. Tarifų perskaičiavimo koeficiente taikymas leidžia lanksčiai balansuoti Tarnybos pajamas su išlaidomis, t. y. grąžinti rinkai jos permokas per sumažintus tarifus, jei einamaisiais metais pajamų buvo surinkta daugiau nei numatyta, ir taip užtikrinti principo, kad rinkos dalyviai sumoka ne daugiau nei reikalinga rinkai regiliuoti ir priežiūrai vykdyti, įgyvendinimą.

Kita

Vykstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio komiteto 2014 m. rugėjo 22 d. protokolą Nr. 10, kuriuo pritarta vartotojų saugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos pertvarkai ir nuspresta iki 2016 m. liepos 1 d. įsteigti daugiasectorinį regiliuotoją, sujungiant Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją, Tarnybą ir Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos, bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 1 d. pasitarimo protokole Nr. 31 „Dėl daugiasectorinio regiliuotojos įsteigimo“ suformuluotus pavedimus, buvo parengti Lietuvos Respublikos infrastruktūrų reguliavimo tarybos įstatymo projektas ir susijusių įstatymų pakeitimo projektais, kurie pateikti svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Lietuvos Respublikos infrastruktūrų reguliavimo tarybos įstatymo projektu numatoma įsteigti infrastruktūrų reguliavimo, rinkos priežiūros, elektroninių ryšių, kibernetinio saugumo, energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, pašto paslaugos ir geležinkelinių transporto sektorių kontroliuosiantį ir energetikos objektų techninės saugos, energetikos įrenginių eksploatavimo, energijos išteklių ar energijos transportavimo, persiuntimo patikimumo ir (ar) efektyvumo kontrolės funkcijas vykdysiantį daugiasectorinį regiliuotoją – Lietuvos Respublikos infrastruktūrų reguliavimo tarybą. Įstatymų pakeitimų paketas svarstytas 2016 m. rugpjūčio 11 d. vykusiamame Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime, grąžintas rengėjai Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, šiuo metu dar nebaigtas svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybėje ir nepateiktas Lietuvos Respublikos Seimui.

2 lentelė. 2016–2019-ųjų metų Ryšių valdymas ir kontrolė programos (01 81) tikslai, uždaviniai, priemonės ir asignavimai

Tikslas, uždavinio, priemonės kodas	Tikslas, uždavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai				
		iš viso		iš jų		iš viso		iš jų		iš viso		iš jų		
		iš viso	išlaidoms	turtui įsigerti	iš jų darbo užmo- kesčiu	iš viso	iš jų darbo užmo- kesčiu	turtui įsigerti	iš jų darbo užmo- kesčiu	iš viso	išlaidoms	iš viso	iš jų darbo užmo- kesčiu	
01	Tikslas. Užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurenčių elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose	4	4	0	0	4	4	4	0	0	4	4	0	0
01-01	Uždavinys: užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurenčios išskalypymų ir ribojimų	4	4	0	0	4	4	0	0	4	4	0	0	0
01-01-01	Priemonė: atlikti elektroninių ryšių rinkų tyrimus, kontroliuoti, kaip didelę įtaką atitinkamoje rinkose turintys tūkio subjektais vykdė jiems nustatytyus įpareigojimus	4	4	0	0	4	4	0	0	0	4	4	0	0
01-01-03	Priemonė: tobolinių Lietuvos ryšių rinkų reguliavimo aplinką ir teisinę bazę, siekiant skatinti veiksmingesnę konkurenčią ir sudaryti palankias sąlygas investicijoms į ryšių infrastruktūrą	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01-01-05	Priemonė: vykdyti elektroninių ryšių paslaugų, pašto paslaugos teikėjų patikrinimus, viešių skelbtai informacija apie pagrindinius veiklos priežiūros reikalavimus ir patikrinimų rezultatus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
02	Tikslas. Pagal Tarnybos kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugų naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga	369	123	0	246	224	123	0	101	165	123	0	42	
02-01	Uždavinys: stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą	111	6	0	105	7	6	0	1	6	6	0	0	0
02-01-01	Priemonė: vykdant nacionalinio CERT veiklą, atlikti kibernetinių ir saugumo incidentų valdymą ir prevenciją, vertinti gresmes saugumui	105	0	0	105	1	0	0	1	0	0	0	0	0

Tikslo, uždavinio, priemonės kodas	Tikslo, uždavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai			
		iš viso		iš jū išlaikoms		iš viso		iš jū išlaikoms		iš viso		iš jū išlaikoms	
		iš viso	iš jū darbo uzmo- kesčiui	turtui įsigytii	iš viso	iš jū darbo uzmo- kesčiui	turtui įsigytii	iš viso	iš jū darbo uzmo- kesčiui	turtui įsigytii	iš viso	iš jū darbo uzmo- kesčiui	turtui įsigytii
03	Tikslos, Sudarytos salygos ilgalaikėms investicijoms į elektroininių ryšių infrastruktūrą ir pažangiai RT plėtrai	874	38	0	836	818	38	0	780	278	38	0	240
03-01	Uždavinys: vykdyti radio dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, išskaitant stebesnā, kitą elektroininių ryšių šiekių valdymą	874	38	0	836	818	38	0	780	278	38	0	240
03-01-02	Priemonė: planuoti radio dažnių (kanalų) poreikį radio ryšio tinklams (sistemos), nustatyti radio dažnių (kanalų) naudojimo salygas, skirti radio dažnius (kanalus) ir išduoti leidimus, sutiekiančius teisę naudoti radio dažnius (kanalus), siekiant sudaryti salygas efektyviai platičiausčio ryšio plėtrai	38	38	0	0	38	38	0	0	38	38	0	240
03-01-04	Priemonė: užlikinti radio ryšio tinklų (sistemu) elektromagnetinių suoderinamumą	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
03-01-05	Priemonė: skirti telefono ryšio numerius ir kitus elektroninių ryšių tinklų identifikatorius, vykdyti išskilių naudojimo salygų laikymosi priežiūra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
03-01-06	Priemonė: vykdyti radio stebesnės, radio trukdžių tyrimus, vykdyti radio dažnių (kanalų) naudojimo salygų laikymosi priežiūra	836	0	0	836	780	0	0	780	240	0	0	240
04	Tikslos: integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi Tarnybos veikla	5494	5335	3100	159	5684	5465	3200	219	6083	5465	3200	618
04-01	Uždavinys: efektyvi integracija į ES ir tarptautinį organizacijų sprendinį priemimo proceso	245	245	0	0	245	245	0	0	245	245	0	0

Tikslo, uzdavinio, priemonės kodas	Tikslo, uzdavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai			
		iš viso		iš jū islaikoms		iš viso		iš jū		iš viso		iš jū	
		iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	turtui isigytį	iš viso	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	turtui isigytį	iš viso	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui
04-01-01	Priemonė: bendradarbiant su ES valstybių narių ryšių rinkos reguliuotojais, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC), Europos pasto reguliuotojo grupė (ERGP), pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių organizacijų ir ES institucijų, komitetų ir darbo grupių veikloje	245	245	0	0	245	245	0	0	245	245	0	0
04-02	Uždavinys: efektyvus Tarnybos veiklos organizavimas, veiklos viėsumas ir kontrolė	5249	5090	3100	159	5439	5220	3200	219	5838	5220	3200	618
04-02-01	Priemonė: planuoti, valdyti ir efektyviai naudoti finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius	4908	4883	3100	25	5013	5013	3200	0	5013	5013	3200	0
04-02-02	Priemonė: viešinti Tarnybos veiklą	121	121	0	0	121	121	0	0	121	121	0	0
04-02-03	Priemonė: plėtoti ir tobultinti Tarnybos informacines sistemas, kitus informacinius išteklius	220	86	0	134	305	86	0	219	704	86	0	618
05	Tikslas. Užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaiktyno interesais, taip pat ypatingų aplinkybės atvejais, vykdymas	1159	0	0	1159	1159*	0	0	1159*	1159	0	0	1159*
05-01	Uždavinys: užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdys įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaiktyno interesais, taip pat ypatingų aplinkybės atvejais	1159	0	0	1159	1159	0	0	1159	1159	0	0	1159

Tikslo, uždavinio, priemonės kodas	Tikslo, uždavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai				
		iš viso		iš jū išlaikoms		iš viso		iš jū išlaikoms		iš viso		iš viso		
		iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	iš viso	iš jū darbo užmo- kesčiui	
05-01-01	Priemonė: įsigytį įrangą, naudojamą ERĮ 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tiksliais su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija – kriminalinės žvalgybos subjektu – suderintu tvarka	1159	0	0	1159	1159	0	0	0	1159	1159	0	0	1159
	1. Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	7900	5500	3100	2400	7889	5630	3200	2259	7689	5630	3200	2059	
	iš jo:													
	1.1. bendrojo finansavimo lėšos													
	1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos													
	1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų imokos	6741	5500	3100	1241	6730	5630	3200	1100	6530	5630	3200	900	
	2. Kitū Šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)													
	Iš viso programai finansuoti (1+2)	7900	5500	3100	2400	7889	5630	3200	2259	7689	5630	3200	2059	

*Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. liepos 8 d. raštą Nr. (2.33-01)-6K-1605044 „Dėl prognozuojamų 2017, 2018 ir 2019 metų valstybės biudžeto apimčių ir 2017 metų valstybės biudžeto projekto skaičiavimų“ 2017–2019 m. numatoma skirti po 1 159 tūkst. Eur iš valstybės biudžeto įrangai, naudojamai ERĮ 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tiksliais, įsigytį išlaikyti, tuo tarpu lėšų poreikis šios įrangos finansavimui sudaro: 2017 m. – 1159 tūkst. Eur, 2018 m. – 1300 tūkst. Eur, 2019 m. – 1500 tūkst. Eur. Pažymėtina, kad 2017 m. planuojamos skirti valstybės biudžeto lėšos atitinkka pateiktus poreikius, tačiau 2018–2019 m., skiriant tik šiuo metu nurodytas sumas, nebūtų užtikrintas visas reikalingas finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų.

3 lentelė. Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
	1 tikslas – užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurencija elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkose				
R-01-81-01-01	1. Alternatyvių viešųjų fiksuootojo ryšio tinklų ir paslaugų teikėjų rinkos dalis (rinką vertinant pagal galutinių paslaugų gavėjų skaičių, proc.)	11,0	11,5	11,5	11,75
R-01-81-01-02	2. Pašto paslaugos teikėjų (išskyrus AB Lietuvos paštą) rinkos dalis (rinką vertinant pagal pajamas, proc.)	63	62	62	62,5
R-01-81-01-03	3. Alternatyvių plačiajuostės interneto prieigos, teikiamos naudojant fiksuootojo ryšio technologijas, paslaugų teikėjų rinkos dalis (rinką vertinant pagal galutinių paslaugų gavėjų skaičių, proc.)	54	54,5	55	55,25
	1 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimų				
P-01-81-01-01-01	1. Atlirkę patikrinimų, kaip didelę įtaką rinkoje turintys ūkio subjektai laikosi jems nustatytų įpareigojimų, skaičius (proc. nuo nustatytų įpareigojimų)	100	100	100	100
P-01-81-01-01-02	2. Pagal Rekomendaciją 2014/710/ES ir kitų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas, atlirkę tyrimų skaičius	2	5	3	4
P-01-81-01-01-03	3. Pagal Tarnybos kompetenciją nustatytais terminais perkeltų į nacionalinę teisę ir įgyvendintų ES teisės aktų dalis (proc. nuo reikalinių perkelti ir įgyvendinti)	98	98	99	100
P-01-81-01-01-04	4. Abonentų, pasinaudojusių numerio perkėlimo galimybe, dalis (proc. nuo aktyvių abonentų skaičiaus)	>15,5	>17,5	>18,5	>20,5
P-01-81-01-01-05	5. Išnagrinėtų pranešimų dėl elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo ir naudojimo pažeidimų dalis (proc. nuo gautų pranešimų apie pažeidimus)	100	100	100	100
P-01-81-01-01-06	6. Atlirkų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų planinių patikrinimų skaičius	25	25	25	25
P-01-81-01-01-07	7. Atlirkų pašto paslaugos teikėjų, išskaitant jų skyrius, planinių patikrinimų skaičius	25	25	25	25
	2 tikslas – pagal Tarnybos kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugų naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga				
R-01-81-02-01	1. Elektroninių ryšių paslaugų gavėjų (vartotojų) ir pašto paslaugos naudotojų skundų dėl paslaugų kokybės dalis (proc. nuo visų gautų skundų)	–	19,5	19	18

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
R-01-81-02-02	2. Radijo ryšio įrenginių tipų, atitinkančių RRĮ reglamento administracinius reikalavimus, dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	75	68	70	72
R-01-81-02-03	3. Įrenginių tipų, atitinkančių EMS reglamento administracinius reikalavimus, dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	75	70	72	75
R-01-81-02-04	4. Nuolat stebimų ypatingos svarbos Lietuvos elektroninių ryšių ir interneto tinklų infrastruktūros ir Lietuvos kibernetinės erdvės elementų dalis nuo visų elementų skaičiaus (proc.)	100	100	100	100
R-01-81-02-05	5. Elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemos vartotojų skaičiaus augimas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	10	5	5	5
	2 tikslo 1 uždavinys – stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą				
P-01-81-02-01-01	1. Ištirtų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų dalis (proc. nuo gautų pranešimų apie incidentus)	100	100	100	100
P-01-81-02-01-02	2. Paskelbtų pranešimų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo klausimais skaičius	30	30	30	30
P-01-81-02-01-03	3. Ištirtų pranešimų apie interneto svetaines, platinančias neskelbtiną informaciją arba pažeidžiančias ribojamos informacijos platinimo tvarką dalis (proc. nuo visų gautų pranešimų į interneto „karštają liniją“)	100	100	100	100
P-01-81-02-01-04	4. Paskelbtų pranešimų apie viešo naudojimo kompiuterių tinkluose neskelbtinos informacijos kontrolės ir ribojamos viešosios informacijos platinimo tvarkos pažeidimus skaičius	4	4	4	4
P-01-81-02-01-05	5. Išnagrinėtų prašymų dėl filtravimo priemonių aprobabavimo dalis (proc. nuo gautų prašymų)	100	100	100	100
	2 tikslo 2 uždavinys – elektroninių ryšių ir pašto paslaugų, išskaitant universaliasias paslaugas, teikimo priežiūra				
P-01-81-02-02-01	1. Pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų elektroninių ryšių paslaugų gavėjų ir pašto paslaugos naudotojų, išskaitant vartotojus, prašymų dalis (proc. nuo visų gautų prašymų)	100	100	100	100
P-01-81-02-02-02	2. Atlirkų elektroninių ryšių tinklų ir linijų techninių parametrų kontrolinių matavimų skaičius (vnt.)	-	20	20	20
P-01-81-02-02-03	3. Atlirkų elektroninių ryšių paslaugų kokybės rodiklių kontrolinių matavimų dalis (proc. nuo visų planuotų)	100	100	100	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
	2 tikslo 3 uždavinys – užtikrinti Lietuvos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių atitiktį privalomiems RRĮ reglamento reikalavimams bei įrenginių atitiktį elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams				
P-01-81-02-03-01	1. Patikrintų radijo ryšio įrenginių atitikties RRĮ reglamento administraciniams reikalavimams tipų skaičius	70	70	70	75
P-01-81-02-03-02	2. Patikrintų įrenginių atitikties EMS reglamento administraciniams reikalavimams tipų skaičius	30	30	30	35
P-01-81-02-03-03	3. Radijo ryšio įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina RRĮ reglamento esminius reikalavimus, tipų skaičius	25	25	30	30
P-01-81-02-03-04	4. Įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina EMS reglamento esminius reikalavimus, tipų skaičius	15	25	25	30
P-01-81-02-03-05	5. Atliktu radijo ryšio įrenginių atitikties RRĮ reglamento esminiams reikalavimams (efektyvaus radijo spektro naudojimo ir elektromagnetinio suderinamumo) vertinimų ir išduotų bandymų ataskaitų dalis (proc. nuo visų pateiktų bandymams įrenginių tipų)	100	100	100	100
P-01-81-02-03-06	6. Atliktu elektrinių ir elektroninių aparatų atitikties EMS reglamento esminiams reikalavimams vertinimų ir išduotų bandymų ataskaitų dalis (proc. nuo visų pateiktų bandymams aparatų tipų)	-	100	100	100
P-01-81-02-03-07	7. Išnagrinėtu pranešimų dėl radijo ryšio įrenginių, priklausančių 2 aparatu klasei, teikimo į rinką dalis (proc. nuo visų gautų pranešimų)	100	100	100	100
	2 tikslo 4 uždavinys – vykdyti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir jų teikiamų patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūrą				
P-01-81-02-04-01	1. Pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtu asmenų pareiškimų dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklos dalis (proc. nuo visų gautų pareiškimų)	100	100	100	100
P-01-81-02-04-02	2. Suteiktos metodinės pagalbos patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams dalis (proc. nuo visų gautų paklausimų)	100	100	100	100
P-01-81-02-04-03	3. Suteiktų konsultacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų naudotojams dalis (proc. nuo visų gautų paklausimų)	-	100	100	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
	3 tikslas – sudarytos sąlygos ilgalaikėms investicijoms į elektroninių ryšių infrastruktūrą ir pažangiai IRT plėtrai				
R-01-81-03-01	1. Belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radio ryšio tinklų dengiamos Lietuvos Respublikos teritorijos dalis (proc.)	96	97	98	99
R-01-81-03-02	2. Paskirtos ES mastu suderintos radio dažnių juostos plotis (MHz)	-	915	915	955
R-01-81-03-03	3. Užregistruotų plačiajuostės prieigos judriojo radio ryšio stočių skaičius (vnt.)	-	7000	7500	8000
	3 tikslo 1 uždavinys – vykdyti radio dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, išskaitant stebėseną, kitų elektroninių ryšių išteklių valdymą				
P-01-81-03-01-01	1. Išduotų leidimų naudoti radijo dažnus (kanalus) judriojo radijo ryšio vidaus tinkluose dalis (proc. nuo gautų prašymų)	95	95	95	95
P-01-81-03-01-02	2. Išduotų leidimų naudoti radijo dažnus (kanalus) naujų radijo ryšio technologijų tinkluose (radijo stotyse) dalis (proc. nuo gautų paraiškų)	80	80	80	80
P-01-81-03-01-03	3. Išduotų leidimų eksperimentiniams radijo ryšio tinklams steigti dalis (proc. nuo gautų paraiškų)	90	90	90	90
P-01-81-03-01-04	4. Naujai įrengtų radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinių patikrinimų ir kontrolinių matavimų dalis (proc. nuo naujai įrengtų stočių skaičiaus)	100	100	100	100
P-01-81-03-01-05	5. Radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinių patikrinimų skaičius	38	33	32	32
P-01-81-03-01-06	6. Vidaus radijo ryšio tinklų inspekcinių patikrinimų skaičius	175	141	137	137
P-01-81-03-01-07	7. Radiofonijos transliavimo stočių spinduliuotės parametru kontrolinių matavimų skaičius	-	1710	1725	1750
	4 tikslas – integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi Tarnybos veikla				
R-01-81-04-01	1. Tarnybos bendrosios veiklos funkcijų koeficiente atitiktis Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolu nustatytais siektinai reikšmei	-	<0,3	<0,3	<0,3
R-01-81-04-02	2. ES ir tarptautinių organizacijų nuolatinių darbo grupių, komitetų, kurių veikloje užtikrinamas Tarnybos atstovavimas, skaičius	30	30	30	30
	4 tikslo 1 uždavinys – efektyvi integracija į ES sprendimų priėmimo procesą				
P-01-81-04-01-01	1. Pranešimų, dokumentų projektų, Lietuvos pozicijų ES Tarybos, EK komitetams ir darbo	35	35	40	40

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
	grupėms, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (BEREC), Europos pašto reguliuotojų grupės (ERGP), Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT), Tarptautinės telekomunikacijų sajungos (ITU), Pasaulinės pašto sajungos (UPU) komitetams ir darbo grupėms, Baltijos reguliuotojų susitikimui, kitiems tarptautiniams renginiams, seminarams skaičius				
	4 tikslo 2 uždavinys – efektyvus Tarnybos veiklos organizavimas, veiklos viešumas ir kontrolė				
P-01-81-04-02-01	1. Valstybės tarnautojų, per ataskaitinius metus dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, dalis (proc. nuo bendro tarnautojų skaičiaus)	80	82	85	87
P-01-81-04-02-02	2. Tarnyboje taikomų įteisintų pažangių personalo valdymo priemonių skaičius (vnt.)	-	1	2	3
P-01-81-04-02-03	3. Tarnybos informacinių sistemų ir jų posistemų pasiekiamumas per metus (proc. nuo viso jų darbo laiko)	90	90	90	90
	5 tikslas – užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais, vykdymas.				
R-01-81-05-01	1. Užtikrintas su elektroninių ryšių srautų priežiūra susijusių įpareigojimų vykdymas, proc.	100	100	100	100
	5 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdystų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais				
P-01-81-05-01-01	1. Įsigytos įrangos, naudojamos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, dalis (proc. nuo reikalingos įsigytė)	100	100	100	100

II STRATEGINIS TIKSLAS (02)

Siekti, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje sąlygos ir būtų užkirsta galimybė viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelio įmonėms (vežėjoms), geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piktnaudžiauti savo įtaka geležinkelių transporto rinkoje.

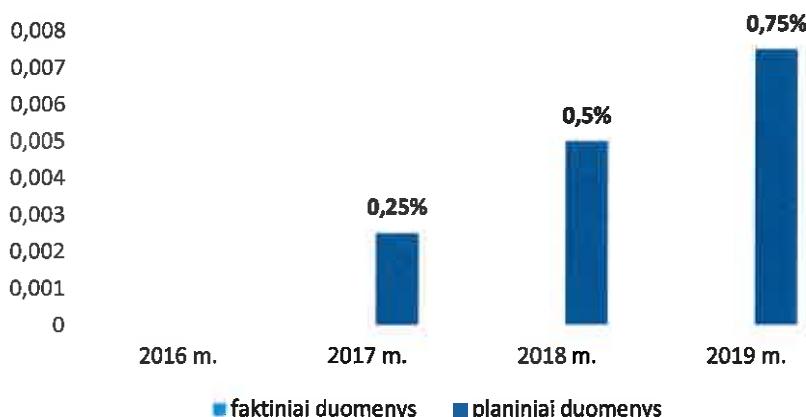
Geležinkelių transporto rinkos reguliavimas bus vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksu (2016 m. birželio 23 d. įstatymo Nr. XII-2488 redakcija) (toliau – Geležinkelių transporto kodeksas (redakcija nuo 2016 m. lapkričio 1 d.)), kuriuo į nacionalinę teisę yra perkeltos Direktyvos 2012/34/ES nuostatos.

Strateginio tikslų bus siekiama sudarant sąlygas veiksmingai konkurencijai ir užtikrinant, kad geležinkelių transporto rinkoje veikiantys ūkio subjektai nepiktnaudžiautų savo įtaka, t. y. netaikytų diskriminacinių priemonių, išskaitant ir suteikiant prieigą prie geležinkelių tinklo ir susijusių priemonių. Igyvendinant šį strateginį tikslą, bus siekiama užtikrinti Lietuvoje veikiantiems ūkio subjektams vienodas galimybes ir sąlygas veikti geležinkelių transporto rinkoje.

Atsižvelgiant į Tarnybai Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymu priskirtas funkcijas, 2016 m. Tarnyba turės parengti ir patvirtinti Konsultacijų su keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugų naudotojų atstovais taisykles ir Rinkos regoliuotojo bendradarbiavimo su Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijomis siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui konkurencijai Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje ir geležinkelių transporto eismo saugai tvarkos aprašą, nustatantį šių institucijų rekomendacijų teikimo viena kitai ir šių institucijų rekomendacijų nagrinėjimo tvarką.

Igyvendinant šį strateginį tikslą bus siekiama šio efekto vertinimo kriterijaus:

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
E-02-01	Geležinkelių transporto rinkos augimas pagal pervežtų krovinių kiekį (proc., palyginti su ankstesniais metais)	-	0,25	0,5	0,75

7 pav. Efekto kriterijus E-02-01 – geležinkelių transporto rinkos augimas pagal pervežtų krovinių kiekį (proc., palyginti su ankstesniais metais)

Šiam strateginiam tikslui įgyvendinti bus vykdoma viena programa – Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programa (02 82).

Bendroji informacija apie programą

Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo programa yra nauja, 2017 m. planuojama pradėti ir vykdyti Tarnybos programa, kurią numatoma tęsti 2018–2019 m.

Programa inicijuojama remiantis Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo nuostatomis. Vadovaujantis Geležinkelių transporto kodekso (redakcija nuo 2016 m. lapkričio 1 d.) 7 straipsniu, Tarnybai nuo 2016 m. lapkričio 1 d. pavesta vykdyti geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijas. Tarnybai iki 2016 m. lapkričio 4 d. pavesta priimti Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Vadovaujantis Geležinkelių transporto kodekso 7¹ straipsnio 10 dalies 1 punktu, Tarnybos, kaip geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijos finansuojamos iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų. Geležinkelio įmonės (vežėjo) įmoka apskaičiuojama pagal jos praėjusių metų faktinę darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais. Įmokos dydis yra 5 eurai už vieną milijoną bruto tonkilometrių.

Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad 2017 m. I ketv., t. y. kol pradės veikti Tarnybos finansavimo iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų mechanizmas, Tarnybai priskirtos naujos funkcijos bus finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į tai, 2017 m. I ketv. geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijai vykdyti valstybės biudžeto lėšų poreikis 33 tūkst. Eur, tačiau Lietuvos Respublikos 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte valstybės biudžeto lėšų poreikis nenumatytas.

Programos tikslai ir uždaviniai atitinka Geležinkelių transporto kodekso (redakcija nuo 2016 m. lapkričio 1 d.) keliamus tikslus ir užtikrina Tarnybos finansavimo principus.

Programa orientuota į Tarnybai pavestų geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijų vykdymo įgyvendinimą, vykdant šios rinkos stebėseną, siekiant, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje egzistavimo ir plėtros sąlygos, taip pat sąlygos, padedančios užkirsti kelią viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piktnaudžiauti savo įtaka Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje.

Programos vykdytojas – Tarnyba.

Programos ir geležinkelių transporto rinkos reguliavimo funkcijų vykdymui 2017 m. numatytos 4 valstybės tarnautojų pareigybės, kurios būtų bendroje Tarnybos struktūroje. Programos koordinatorius – Tarnybos direktoriaus pavaduotojas – Giedrius Pūras.

2 lentelė. 2016–2019-ųjų metų Geležinkelij transporto rinkos reguliavimo programos (02 82) tikslai, uždaviniai, priemonės ir asignavimai

(tūkst. eurų)

Tikslas, uždavinio, priemonė s kodas	Tikslas, uždavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai		Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai		Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai	
		iš viso	iš jų išlaidoms	iš viso	išlaidoms	iš jų iš viso	iš viso
02	Tikslas. Sudaryti salygas veiksmingai konkurencijai transporto rinkoje.	99	94	47	5	132	127
02-01	Uždavinys: geležinkelij transporto nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimų	99	94	47	5	132	127
02-01-01	Priemonė: geležinkelij reguliavimo aplinką ir teisinę bazę, siekiant konkurenciją ir sudaryti palankias salygas prieigai prie infrastruktūros, efektyvumo didinimui bei investicijoms i infrastruktūrą	32	30	17	2	43	41
02-01-02	Priemonė: nagrinėti savo iniciatyva ar pagal pareiškėjų skundus viešosios geležinkelijos infrastruktūros valdytojo, geležinkelijų operatorių, geležinkelio (vežėjų), institucijų, organizacijų neveikimą.	16	15	7	1	21	20
02-01-03	Priemonė: geležinkelijų infrastruktūros valdytojo, priekius geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelijų operatorių, apskaitos priežiūra.	28	27	12	1	38	37

Tikslo, uždavinio, priemonė s kodas	Tikslo, uždavinio ir priemonės pavadinimas	2017-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2018-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2019-ųjų metų asignavimai			
		iš viso		iš jų		iš viso		iš jų		iš viso		iš jų	
		iš viso	išaidoms	iš viso	iš jų darbo uzmo- kesčiui	iš viso	išaidoms	iš viso	iš jų darbo uzmo- kesčiui	iš viso	išaidoms	iš viso	iš jų darbo uzmo- kesčiui
02-01-04	Priemonė: Statistinių duomenų apie geležinkelijų transporto rinką surinkimas, apibendrinimas viešinimas nustatytais terminais	23	22	11	1	30	29	15	1	30	29	15	1
	1. iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	99	94	47	5	132	127	63	5	132	127	63	5
	iš jo:												
	1.1. bendorojo finansavimo lėšos												
	1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
	1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų imokos	99	94	47	5	132	127	63	5	132	127	63	5
	2. Kitii šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama igyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)												
	iš viso programai finansuoti (1+2)	99	94	47	5	132	127	63	5	132	127	63	5

3 lentelė. Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		2016-ųjų metų	2017-ųjų metų	2018-ųjų metų	2019-ųjų metų
	1 tikslas – Sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai geležinkelių transporto rinkoje				
R-02-82-01-01	1. Nustatytais terminais pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų pareiškėjų skundų dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonių (vežėjų), institucijų, įstaigų ar organizacijų veiksmų ir (ar) neveikimo, dalis (proc., nuo visų gautų skundų)	-	30	100	100
	1 tikslo 1 uždavinys – atlikti konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje stebėseną				
P-02-82-01-01-01	1. Parengtų ir nustatytais terminais EK pateiktų geležinkelių transporto rinkos stebėjimo ataskaitų skaičius (per metus)	-	1	1	1

4 lentelė. 2017-ųjų metų pareigybų skaičius pagal institucijas / istaigas ir pareigybų grupes

* Iš jų: 1 valstybės pareigūnas

** Iš jų: 3 – patikumo užtikrinimo paslaugų priežiūros funkcijoms vykdyti ir 4 – geležinkelio transporto rinkos reguliavimo funkcijoms vykdyti.

5 lentelė. 2017–2019-ųjų metų investicijų projektai ir asignavimai

tūkst. eurų

* Pagal Tarnybos nuostatą 21.11 papunkti Tarnybai pavesta išigerti, valdyti, prizūtėti ir atnaujinti įrangą, naujodžiamą, ERI 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalių nuostatas turėtų būti išigytama ir ištaikoma valstybės lėsimis. Specializuota programinė ir aparatinė įranga nustatyta tvarka neatlyginimai valdyti ir naudotis pagal panaudos sutartis bus perduota Lietuvos

Respublikos valstybės saugumo departamento.
** Iš jų investicijų projektui „Specializuotos signalų apdorojimo ir dekodavimo programinės ir aparatinės įrangos išsigijimas ir operatorių komutacijos mazguose“ vykdysti 2016 m. numatytą 534 tūkst. eurų, 2017–2019 m. po 1 159 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų, tačiau pagal LR valstybės saugumo departamento pateiktą poreiki 2018–2019 m. nėra užtikrintas pilnus finansavimai iš valstybės biudžeto lėšų, kuris atitinkamai yra 2018 m. – 1 300 tūkst. Eurų, 2019 m. – 1 500 tūkst. eur.